Контрольный экземпляр

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 13 ОКТЯБРЬ, 1987 ШУ. ★ № 123 (7469). ★ Мах 3 кеп.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара хетадаь КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизар!

2. Сийле хийла адамлен исторе чухь керда зама хьайийллача Сийлахь-боккхача Октябра!

3. БIаьшеренашка яхийла Владимир Ильич Ленина цIи а гIулакх а!

4. Сийлен хоастами хилба ленински гварде ветеранаштеи, революцеи граждански тIемеи доакъашхоштеи!

5. ЦIаккха биц ма лулба Октябра гIулакх, Советски Даьхе кортамукъеи ший лоIамеи хилийтар бахьан лоаттабаьча къовсаме лийга турпалаш!

6. Даькъала хийла болхлой класса, колхозни ахархой, халкъа интеллигенце йохаргIоаца цхьоагIо!

7. Даькъала хилда турпала советски халкъи цун тешаме авангард — Советски Союза ленински Коммунистически партии!

8. Коммунисташ! ТIагIертта а лерргIа а, большевистски хьисапе дIакхахьа КПСС XXVII съезда никъ! Кердача толамашца, перестройкерча реальни результаташца накъагIоргда вай XIX Ерригсоюзни партийни конференцена!

9. Советски Союза къахьегамхой! Творчески кхоачашде перестройка, общества вахар кердадаккхара революционни гIулакх!

10. СССР къахьегамхой! Хьинаре дакъа лаца экономикана доалдара реформана юкъе! Экономически знанеш караерзае, майрра юкъеккхахьа боахам лелабара керда методаш, дикагIйола опыт, къахьегам вIаштIехьбаккхареи стимулированиреи прогрессивни формаш, хозрасчети самофинансировании!

11. Советий Мехка къахьегамхой! Массанахьа а доллача хIаман тIехь а вахара хьинаре позици йолаш хила, тIагIертта къахьегарца чIоагIбе Даьхен низ! ДегIайоалае социалистически яхь!

Перестройка низ — социализма гIулакха!

12. Агропромышленни комплекса болхлой! ТIагIертта къовсам лоаттабе Кхачан программа кхоачашъяра тIехьа! Караерзае интенсивни технологеш, боахама расчет, дIайоаржае коллективнии дезалеи подряд, хьинаре кхоачашъе юрта социальни проблемаш!

13. Советски Iилманхой, конструктораш, изобретателаш! Экономика сихъяь дегIаухалга, даймехка производство дунен лакхерча боарам тIа йоаккхалга Iалашдеш йола овлангара Iилман-технически проблемаш кхоачашъяра беррига низ тIабахийта!

14. Советий Мехка къахьегамхой! Дизза дола даьй хила шоай балха моттиге, къахьегача коллективе а бIарччача обществе а!

15. Советий Мехка гражданаш! ЧIоагIъе социалистически нравственностеи социальни нийсхони йоккхий принципаш! Хьадда дIаяккха бюрократизми волокитеи, уравниловкеи иждивенчествои!

16. СССР гражданаш! Хьинаре дакъа лаца мехка доалдара юкъе, дегIайоалае гласность, критикеи самокритикеи, лакхде социалистически демократе дIакъоастае йиш йоаца белгалонаш йола хьадехалген бехктокхаме хулгеи.

17. Халкъа депутаташ! Лакхбе Советий лоархIам комплексни экономически социальнии дегIаухача, халкъо социалистически ше шийна доалдара принципаш чакхйоахача! Къахьегамхой, беррига баха нах гIовттабе нах чубаха цIеноши хьалдара, медицински гIулакх делга тоадара программаш кхоачашъяра, чIоагIъе унахцIенача быта культура!

18. Советски профсоюзаш! Хьинаре дакъа лаца парте экономически социальнии политика кхоачашъяра юкъе! ЧIоагIъе къахьегамеи общественнии дисциплина! ЧIоагIгIа лораде къахьегамхой хьашташ, тоаде къахьегамеи бытеи хьалаш!

19. Комсомольцаш! Кагий нахи мехкарийи! Караерзае сийлахь-воккхача Ленина тIехьале! Йоккха эффективность йолаш, творчески, хьинаре болхбе Iомале!

20. Советски Союза къахьегамхой! Боккхача эффективни къахьегамца, юкъарча гIулакхе реальни дакъа лацарца сихъергья вай социалистически Даьхен массе а оагIорахьара прогресс, толаме кхоачашъергья 1987 шера планови заданеш!

Сийле а хоастам а хилба производстве хьалхалаттараштеи новатораштеи!

21. Даькъала хилба советски кхалнах — перестройка хьинаре доакъашхой, къона тIехье йоакхо еш кхетаме хьалкхеераш!

22. Лакхерчеи юкъерчеи школа болхлой! ЛерргIа кхоачашъе образоване перестройка! ЧIоагIбе дешар хьехара вахарцара бувзам, дешархойи студентийи чIоагIа знанеш хилийтара тIехьа къовсам лоаттабе!

23. Новкъостий! ХIара дийнахьа йоакхо е гонахьара Iалам лорадара! Кхомбеш, дай санна, гIулакх леладе Iалама ресурсех пайда эцача!

24. Культура, литератураи искусстваи деятелаш! Революционни хувцамашца, перестройка пафосаца тарлуш йола произведенеш хьае! Хьинаре новкъостал де общество духовни йIаьхегIа хилийтара!

25. Советски Союза гражданаш! Iомае партеи халкъеи революционни тIехьале! Еза лораеш дагалоаттае Даймехка летописа сийлен оагIонаш!

26. Даькъала хийла вежарашха долча чIоагIача доттагIалца вIашагIкхийттача СССР халкъий дуккхача къамий сийлахь-йоккха цхьоагIо!

27. Даькъала хийла социалистически интернационализми советски патриотизми!

28. Советски бIухой! КIаьд ца луш эргаяьккха тоае тIема кийчои говзали, чIоагIъе эскара дисциплина! Фийла лорабе советски халкъа хIама хьалина! Фийла лорабе советски халкъа хIама хьалина! Фийла лорабе советски халкъа хIама хьалина!

Сийле а хоастам а хилба Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранаштеи бIухошта-интернационалисташтеи!

29. Даькъала хийла Советски Социалистически Республикай Союз — Сийлахь-боккхача Октябра Даьхе!

30. Вежарашха моаршал да социалистически мехкий халкъашка!

КIоарглойла вежарашха долча мехкий цхьана къахьегилга, чIоагIлойла социалистически содружество!

31. ДIайха моаршал да коммунистически болхлойи партешка!

Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

32. ДIайха моаршал да империалистически эксплуатацена, низ-Iоткъам бара, неоколониализмана духьаларча, кортамукъеи шоай лоIамеи хилара тIехьарча къовсамхошка!

33. Дунен халкъаш! Ядерни кхерама духьала довла, сихдаь герз хьаделга соцадара тIехьа, агрессеи милитаризмаи низаш совцадара тIехьа, массане юкъара машар лорабараи чIоагIбараи тIехьа довла!

34. Даькъала хийла Советий Мехка арахьара политика — ядерни боацача машара, дунен халкъашта юкъе цхьана къахьегара, социальни прогресса политика!

35. КПСС XXVII съезда ленински революционни накъагIа — дIахьалхашкахьа гIо машареи перестройкаи новкъа советски наьха дикагIча вахарга!

36. Даькъала хилба Маркса—Энгельса—Ленина сийлахь-боккха революционни хьехам!

Коллективе де а доагIаш сий деш, массане лоархIаш саг я Назранерча ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода ремонтно-механически цехе болх беш йола Евлоева Тамара. 10 шу дизад из укхаза къахьегаш йола. Цу юкъа цох хиннай гIоръяьнна говзанча, кагирхой хьехамча. Массехк шу да цо шлифовальщикий бригадана кулгалду. Цун коллективо цхьа бутт дIабахийтабац шоай социалистически декхараш кхоачаш ца деш.

Цо ше а цун гIончаша а хьаяь электросверлильни машинкай редуктораштa эша шпинделаш даим а лакха дикал йолаш, болх тешшаме беш хул. Из я коммунистически къахьегама ударник.

Иштта хила Iомаяьй цо ворхI шу хьалха ший бригаде ена йиълагIча разряда шлифовщица Костоева Фатима а. кхыбола мехкарий а.

СУРТА ТIА: бригадир Евлоева Тамара.

Р. АУШЕВА сурт.

ЯХЬА ДНЕВНИК

ЛаьрхIар кхоачашду

Грозненски «Промавтоматика» НПО опытно - экспериментальни завода коллективо нийс бетта планагIа лаьрхIачул совгIа ехкай 524 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. Оттабаьча боарамал тIех арахийцай 623 эзар сома мах бола товарни продукции 90 эзар сома маьха нормативно-цIена продукции.

Цу юкъа къахьегама овсарле планал совгIа лакхъеннай 11,3 процент. Духхьала из лакхъяра чотагIа хьаьй планал совгIа ара мел хийца товарни продукци.

Кхом барен хьурмат дарен режим чIоагIъярах, заданел совгIа продукци маьхалъяккхарах ер шу доладелча гIоне 78 эзар сома пайда баьб заводо пачхахьалкхенна.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача цIей сийна тIаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара шерра социалистически яхь яьржай предприятерча бригадашта, участкашта юкъе.

ХIаьта бригадираш Б. Штаповн, Т. Голышичи, Е. Смирноваи керте латтача бригадаша хIанзлехьа кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча шин шера план. Цу кхаь бригада лаьрхIад шу чакхдалалехьа заданел совгIа 27 эзар сома маьха продукци арахеца.

Деша дай бац

Укх юбилейни шера план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий декхараш тIаийцадар Грознерча «Красный молот» завода коллективо.

Чакхбаьннаб нийс бутт. Долче миштад хьокхамаш? Уж ледара да. Цу юкъа цхьанна бетта пачхахьалкхен заданех лоархIаяьяц предприяти.

Цул совгIа соахка укх ханаца нийсдича къахьегама овсарле дикка лохъеннай. Духхьал нийс бетта из хиннаяц 78,3 процент мара.

Потребителашта продукци лоаттаяра договорни декхараш хадданза юкъагIдоахаш хиларах массехк бIаь эзар сом гIод хьаьрчад заводах.

Продукцега дIабода мах лохбара, кхом барен хьурмат дарен режим телхаярах, прогулаш ярах хьахинна «беркат» да из.

Къаьстта во лел гIулакхаш номераш 5, 11, 13, 14 йолча цехашка. Цар начальникаша Руднева, Юревске, Тарасенкос, Руденкос доаггIар хьа ца дехарах, наьха къахьегам леpтIа вIаштIехь ца баккхарах нийсденнад уж кхоачамбоацараш.

Предприяте итт цехах йиъне пачхахьалкхен задани кхоачашъяц, цудухьа товарни продукци арахецара план 82,7 процент мара кхоачашъяьяц заводо а. Тешшаме ала йиш йолаш да тахан предприяте коллективо тIаийца социалистически декхараш, даьсса хабар а хинна. каьхата тIа дисад, аьнна.

ХЬЕХАМЧА

ХIара дийнахьа дукхагIа хулаш йоагIа. Сийлахь-боккхача Октябра юбилей сийна башха толамаш доахаш накъайоагIа коллективаш. Царна юкъе я «Промавтоматика» Iилма - производственни объединене опытни завода коллектив.

КIезига яц цига шоай декхарех тIехдика лоархIаеш йола участкаш, бригадаш, хIаьта къаьстта белгалйоалаш я радиоаппаратура монтажница Идилова Малижа юкъейоагIа бригада.

Массехк шу хьалха юкъера школа йистеяккхар мара цхьаккха тайпа балха говзал яцар Малижай. Бакъда, монтажница хила чIоагIа безам болаш-м яр из. Ученицалла хьанйицар Идилова. Цун хьехамча хилар йIаьхий къахьегама опыт йола Верещагина Нина Дмитриевна. ХIама хара тIакхувш йолча йоIа ший хан низи кхобацар ца ховр хьалхадоахаш Верещагинас. Иштта дIаухар деноша. Цхьа шу далалехьа ерригача балха къайленех хIана кхетац, аьнна. дика лоархIае яьлар Малижа ше хержача говзалах. Раьза яр хьехамча, раьза бар уллувра новкъостий. ХIаьта шийна ца ховр хьаккхашта царга дIахоаттар йоIо.

ХIанз Идилова шоай бригаде меттел ерригача заводе а дикагIа болча радиомонтажникех лоархIаш я.

Дукха ха йоацаш чIоагIа дикахетар хилар Малижай вахаре. Из дIайийцар КПСС членалла.

Аз къаьстта доккхал ду Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача шера се коммунистий мугIарашка дIаэцарах. — йоах Идиловас.

Ше коммунист хиларах тарра, шийна тIалатта бехктокхам кхы а лакхагIа болга дика кхетаду Малижас. Цудухьа ший говзал лакхъеш хадданза технически литература дешаш, смежни говзалаш караерзаеш дукха къахьег хьаьналча къахьегамхочо.

Укх шера Идиловай къахьегам белгалбоаккхаш цунна елар «Халкъий доттагIала» орден.

ХIанз-м Малижа ше а я хьехамча. ХIара шера шиъкхоъ ученик тIачIоагIву цунна. БиълагIа бутт ба Асхабова ПаьтIамат цун ученица йола. ХIамах дика кхеташ, цкъа дIааьннар кхы хьалха дакхка ца дезаш, я ПаьтIамат. Раьза я хьехамча цун балха.

Кастта ше къахьега йолалургья ПаьтIамат. Цо хIанзле караерзаяьй чоалханегIа мел йола балха говзалаш.

СУРТАШ ТIА: хьехамча М. Идилова; цун ученица П. Асхабова.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ЦIЕЙНА НАКЪАБОЛХАШ

Еррига шоай таронаш оарцагIъяьха къахьег укх юбилейни шера «Грознефтехимремстрой» треста гIишлонхоша. Укх деношка хоза кхаъ кхаьчар цигара редакце. Селхан укх шера итт бетта план кхоачашъяьй цар. ГенподрядагIа гIишлон балхаш дара задани 113,7 процент кхоачашъяьй. Ер бутт боблехьа пачхахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа треста коллективо 700 эзар сома маьха гIишлон-монтажни балхаш дергда.

Балхашка дIадодар кIезигдарах, кхом барен хьурмат дарен режим чIоагIъярах планал совгIа 110 эзар сом пайда баьб треста коллективо пачхахьалкхенна.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача юбилейна сийленца накъабахара яьржача социалистически яхье хьалха а латташ хадданза башха-дика толамаш дахарца белгалъяьнна я пятилетка шоллагIча шера задани хIанзле кхоачашъяь Н. Любимов керте латта гIишлошъеча механизаци яра йолча управленеи А. Борисова кулгалду пхелагIча специализированни гIишлон-монтажни управленея коллективаш.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Планех а декхарех а дика лоархIаеш я Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза Мержоева Лидас кулгалду баьцадаараши соми кхебу бригада коллектив. Ше кхееш йолча юртбоахама культурай продукци пачхахьалкхенна дIаялара карарча пятилетка шин шера план Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача дийнахьа — 7 ноябре кхоачашъе дош деннадар цо. ХIаьта мишта чакхдоаккх лаьрхIар?

— Шера планал 76 тонн дукхагIа баьцадаараш, бархI тонн сом дIабеннаб оаха хIанзле пачхахьалкхенна, — дувц Мержоева Лидас. — Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар, соахка лийрхIачул совгIа дIаденна баьцадаараш а долаш, пачхахьалкхенга сом, баьцадаараш дохкара карарча пятилетка шин шера план ханал хьалха кхоачашъе. Цул совгIа, морковкаш хIанз мара чуэца йолаьяц. Уж пхе гектара тIа я. Цигара, кIезигагIъяле а, бIаь тонн яргья. Кхы а пхи-ялх тонн сом баргба, аьнна, хет тхона сомий бешара а.

Цо дийцачоа тешал деш яр совхоза конторе экономисташа тхона енна даннеш а.

ХIаьта мишта карагIдаьннад сом а баьцадаараш а кхедара аьттув болаш ца хиннача укх шера цу толамашка кхача?

Къаьстта хала хилар бригада къахьегамхошта нарсаш кхее. Дукха доал эшаш боча культура я из. Тоъал тIоадал йоацаш, ший ханнахьа минеральни удобренешца подкормка ца йича, теха зиза нарсаш ца хулаш дукхагIдар докъа а дале Iодож. Из ховш низ дIакхоачар дир бригада къахьегамхоша царна эша доал деш. Хий дукхагIча даькъе бийсана тохар. ХIана аьлча, дийнахьа диллача, малхо лаьттара из хьаозаш кхай тIа йIайха Iи отт. Цо нарсашта доккха зе а ду. Иштта шоашта могар деш болх баь планал цхьа тонн дукхагIа йолаш нарсаш чуера бригадо. Укх шера нарсаш дика кхее аьттув боацаш хиннача хаоттама хьалашка, района боахамий нaггахьа йолча бригада мара вIаштIехьа ца даьнна хIама да из.

Баьцадаарех дукхагIа помидораш кхеъо цу бригаде. Укх шера пхьайтта гектара тIа яр уж. ГIулакх мишта нийсделар аьлча, бIаьсти тIехьайиса а ена, помидораш дIае йиш йолаш тоъал йIоах ца луш дукха ха дIаяхар. Цудухьа соахкарчул кIира тIехьагIа мара дIае вIаштIехьдаланзар. Цхьабакъда, низ дIакхоачар дир ма хулла дикагIа уж хьувкъаяра. Ханханнахьа оасар а деш шозза минеральни удобренеш тайсар, бархIазза хий диллар. Ца талхийташ чуэцар помидораш. Даьр зехьа довизар. ХIара гектара тIара 300 центнер гаргга помидораш яьлар, план 230 центнер йолаш.

Из толам баккхийтараш ба Абубакарова Нанте, Мачукаева Розас, Куркаева Жоврата, Косумова Патуне, Вазирова Хьавас санна хьинар кхо ца деш къахьийгараш. Уж берригаш а баьцадаараш леладарэ гIаьххьа опыт йолаш нах ба. ХIаьта нормаш тIехкхоачашъеш къахьегарал совгIа, кагийча наха хьехамаш де а кхоабора уж. ЗIамагIбараштa юкъе шоай хьехамчел тIехьа ца бусаш болх бора Керимова Мархас, Куркаева IайнаIас, кхычар.

— Тамашъе езаш хIама а дац, наха иштта овсаре къахьегаш хилар, — йоах Мержоева Лидас, — ХIана аьлча, подрядагIа болх беш хиларах тарра, хIаравар дика кхетадеш ва доагIаргдола алапи духхьала шийна карагIдаьнначох, чубенача хьувкъамах мара тийша хургдоацалга. Цудухьа. масала, баьцадаараш хьахинначул, сом кхаьчачул тIехьагIа из рузкъа лорадеш аргIа-аргIагIа ха деш хилар бригадера нах.

А. АРСАМЕРЗУЕВ,
Ачхой-Мартановски района «Ленинизма байракх» газета болхло.

1987 ШЕРА ЯНВАРЕ — СЕНТЯБРЕ 1986 ШЕРА

ЦУ ХАНАЦА НИЙСИЙЧА ХIАРА КХОАБАЧА IАТТАГАРА (КГ.)

яьккхача шурий сводка

Шура яккхара 1986 шера боарам лакхбаьб	Шура дукхагIа яьккхача боахамий кулгалхойи парторганизацей секретараш	Шура яккхара 1986 шера боарам лохбаьб	Шура кIезигагIа яьккхача боахамний кулгалхойи парторганизацей секретараш
	НАЗРАНОВСКИ РАЙОН	+95	
с-з «40 лет Октября» +298 совхоз - техникум +131 с-з «Экажевский» + 86 с-з «Маяк» + 11	Беков М. З. Батыжев Х. М. Полонкоев Б. У.-Г. Бириханов М. Д. Галаев Я. А. Тумгаев М. С. Кодзоев М. М. Чилиев А. Х.	с-з «Назрановский» —103	Дударов Б. Ю. Мислауров У. Х.
	ГУДЕРМЕССКИ РАЙОН	+23	
с-з «Гудермесский» +182 с-з «Белореченский» +132 с-з «Правда» + 64 с-з «Новогрозненский» + 41 с-з «Брагунский» + 39 с-з «Восточный» + 20	Герзелиев Т. С. Бердукаев М. С. Хамзатханов С. Д. Шовхалов Ш. А. Гайтукаев Л. Б. Хизриев Р. С. Чусов В. Н. Сайдарханов М. А. Хамидов С.-Э. Д. Хубиев А. А. Ахмедов С. Н. Хизриев У. А.	с-з «Ойсунгурский» —113 с-з «Дружба» —149 с-з «Кошкельдинский» — 41	Осмаев У. Г. Хайгаев М. А. Иванов И. В. Гандаев Т. Ш. Исмаилов У. А. Хизриев М. Д.
	МАЛГОБЕКСКИ РАЙОН	+22	
с-з «Кавказ» +164 Горьке цIерагIа с-з +127 с-з «Малгобекский» + 46	Султыгов М. А. Герасименко А. Т. Бузуртанов Х. А. Ханиев Т. И. Картоев А. А. Чинхоев А. Б.	с-з «Алханчуртский» —223 с-з «Луч» —220 Г. Ахриева цIерагIа с-з —121	Манкиев Б. Б. Точиев М. М. Томов А. Б. Солтукиева Р. А. Хасиев Х. Д. Умаров Х. М.
	УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОН	+21	
с-з «Солнечный» +310 с-з «Гехинский» + 39	Дедаев И. М. Яхъяев С. С. Магомедмирзоев А. А. Ясаев Э. А.	с-з «Урус-Мартановский» —208 Мичурина цIерагIа с-з —110 с-з «Горец» — 65 с-з «Труд» — 63	Магомадов А. А. Эльмурзаев М. А. Зелимханов В. Я. Росланбеков Х. Ю. Мусаев А. Э. Бекмурзаев С.-М. А. Казаев М. Х.
	ШЕЛКОВСКИ РАЙОН	—18	
с-з «Сары-Суйский» +162 с-з «Алый Терский» +148 к-з «Путь к коммунизму» +124 ГПЗ «Шелковский» + 52 с-з «Виноградный» + 43 к-з «Красный пахарь» + 30	Шавов Т. И. Хатаев Ю. Е. Василькин С. П. Аржинт К. И. Мороз В. Д. Кушнарев С. В. Балмасов Н. Т. Крохина М. Д. Дзауров М. М. Лавренко П. Я. Фролов Н. А. Юнусов М. Г.	с-з «Бурунный» —300 к-з «Коминтерн» —210 Ленина цIерагIа к-з — 76 Толстой цIерагIа с-з — 66 к-з «Червленский» — 38	Киричак А. Ф. Филипченков Ю. Н. Молитвин В. Г. Авраимов М. Д. Хучиев О. Х. Бычков А. И. Бузуркаев З. А. Потитко А. И. Беляков А. М. Тасуханов Э. М.
	ШАЛИНСКИ РАЙОН	—39	
с-з «Предгорный» +228 с-з «Автуринский» +187 Куйбышева цIерагIа с-з + 37 с-з «Джалка» + 11 с-з «Искра» + 7	Сааев М. А. Хункерханов Л. Л. Таймасханов Х. С. Эпендиев К. И. Айдамиров М. М. Садулаев М. М. Сулиманов Р. Х. Берсанов А. А. Хусайнов А. М. Абдулханов Х. А.	с-з «Московский» —322 с-з «Зори Кавказа» —316 с-з «Курчалойский» —245 с-з «Шалинский» —158 с-з «Южный» —124	Ильин М. И. Масаев А. К. Абаев Э. В. Алемханов Б. З. Шавлаев М. Таймасханов А. Э. Алавдинов А. А. Чинтаев А. А. Багашев Х. Г. Хатуева С. Ж.
	АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОН	—84	
с-з «Овощевод» +622 с-з «Орджоникидзевский» +492 с-з «Бамутский» +121 с-з «Ореховский» + 36	Лорсанов Б. А. Алдамов Х. Х. Бисултанов Ш. А. Махаури С. Б. Муталиев С. А. Ковраев К. А. Хачукаев Я. Я. Дубаев А. А.	с-з «Новосельский» —520 с-з «Самашкинский» —288 с-з «Урожайный» —146 с-з «Лермонтовский» — 37	Кагерманов М. Х. Денисултанов Ш. Х. Байдуев И. З. Ермолаев М. А. Гиреев С. А. Анзаев Р. Ш. Дажаев С. В. Висаев Л. У.
	СУНЖЕНСКИ РАЙОН	—96	
Орджоникидзе цIерагIа с-з +244 к-з «Восход» + 49	Оздоев А. Ю. Забиев М. А. Костоев Х. М. Ферзаули Н. Г.	к-з «Победа» —317 с-з «Ассинский» —167 XIX партсъезда цIерагIа к-з —144 к-з «Красная Армия» —143 к-з «Путь к коммунизму» — 98 Кирова цIерагIа к-з —82 XX партсъезда цIерагIа к-з —53 к-з «Заветы Ильича» — 46 Ленина цIерагIа к-з — 5	Тимофеев В. В. Калайтанов А. М. Догонов В. Н. Болотов В. Н. Бачманов А. Н. Коржов А. Н. Ясинецкая Л. Г. Марков А. В. Зиборов Ю. Я. Фарафонов А. И. Кузнецов В. В. Ведзижев Б. М. Крылевская Р. А. Казаков В. М. Костоев М. У. Парижев М. М. Чилаев Ш. В. Ирбанев Ю. У.
	НАДТЕРЕЧНИ РАЙОН	—111	
с-з «Озерный» +783 с-з «Горагорский» +568 с-з «Верхненаурский» +251 с-з «Надтеречный» + 76 с-з «Кругловский» + 69	Завгаев А. Г. Эльмурзаев А. К. Докаев М. С. Татаев С. С. Хамидов И. З. Тутаев А. З. Хамидов А. А. Джабраилов М. Х. Кадыров Х. А. Мусаев И. А.	с-з «Знаменский» —856 с-з «Минеральный» —354 с-з «Братский» —324 с-з «Новогорский» —283 с-з «Набережный» —155	Супьянов Р. М.-З. Нукаев А. М. Татаев М. А. Аюпов А. М. Гиназов К. М. Загаев Р. Л. Ахматов М. Ш. Ахтаханов С.-А. Н. Керимов Х. М. Исраилов С. С.
	ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН	—179	
ОПХ «Гикаловское» +427 с-з «Заря» +356 к-з «Советская Россия» +256	Калинкин А. И. Кулакова В. С. Ахмадов М. Х. Кизева Л. А. Амхадов С. А. Бисултанов Р. А.	с-з «Горячеисточненский» —590 с-з «Юбилейный» —485 с-з «Куларинский» —451 с-з «Грозненский» —218 с-з «60 лет Октября» —199 Ленина цIерагIа к-з —187 с-з «Молочный» — 94 1 Мая цIерагIа к-з — 72 с-з «Атагинский» —71 с-з «Ильинский» — 22	Бахтарышев Ш. Ш. Жамалдаев Ш. В. Магомадов Х. У. Усманова З. М. Сухачев Ф. В. Ехиев В. Б. Захаров В. В. Амирхаджиев И. Н. Такаев В. Х. Салтамурадов С. В. Арбиев С. А. Дарчиев М. Х. Тесаев С. А. Жуков Г. Г. Тимошенко В. И. Хасиев С. С. Хусанов В. Х. Дараев С. И.-М. Сухорукова Л. И.
	НАУРСКИ РАЙОН	—217	
Ленина цIерагIа с-з +589 с-з «Советская Россия» +262 с-з «Победа» +239 с-з «Наурский» +191 Кирова цIерагIа с-з +151 с-з «Калиновский» + 97	Хашагульгов М. Х. Жаватханов И. С. Гренко В. Г. Агеев Ю. П. Базаев Б. В. Елагин Н. Е. Петренко Г. Е. Кушаев Р. Х. Хайирбеков Г. Т. Мусостов Р. Д. Густяков В. С. Попович В. И.	к-з «Красное знамя» —369 Ленина цIерагIа к-з —364 с-з «Авангард» —278 с-з «Комсомольский» —253 с-з «Терский» —344 с-з «Притеречный» —160 к-з «Россия» —154 с-з «Северный» — 61	Яшуркаев С. М. Мишиев У. С. Ерик Б. А. Мигиев А. Я. Яцков В. М. Сизов В. Б. Шундулаев А. А. Оздамиров С. А. Мусаев С. В. Магомадов С. М. Рашидов С.-М. Х. Алиев Х. Ю. Клитная О. Г. Нисанов И. И. Шундулаев А. А. Абухасанов М. М.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

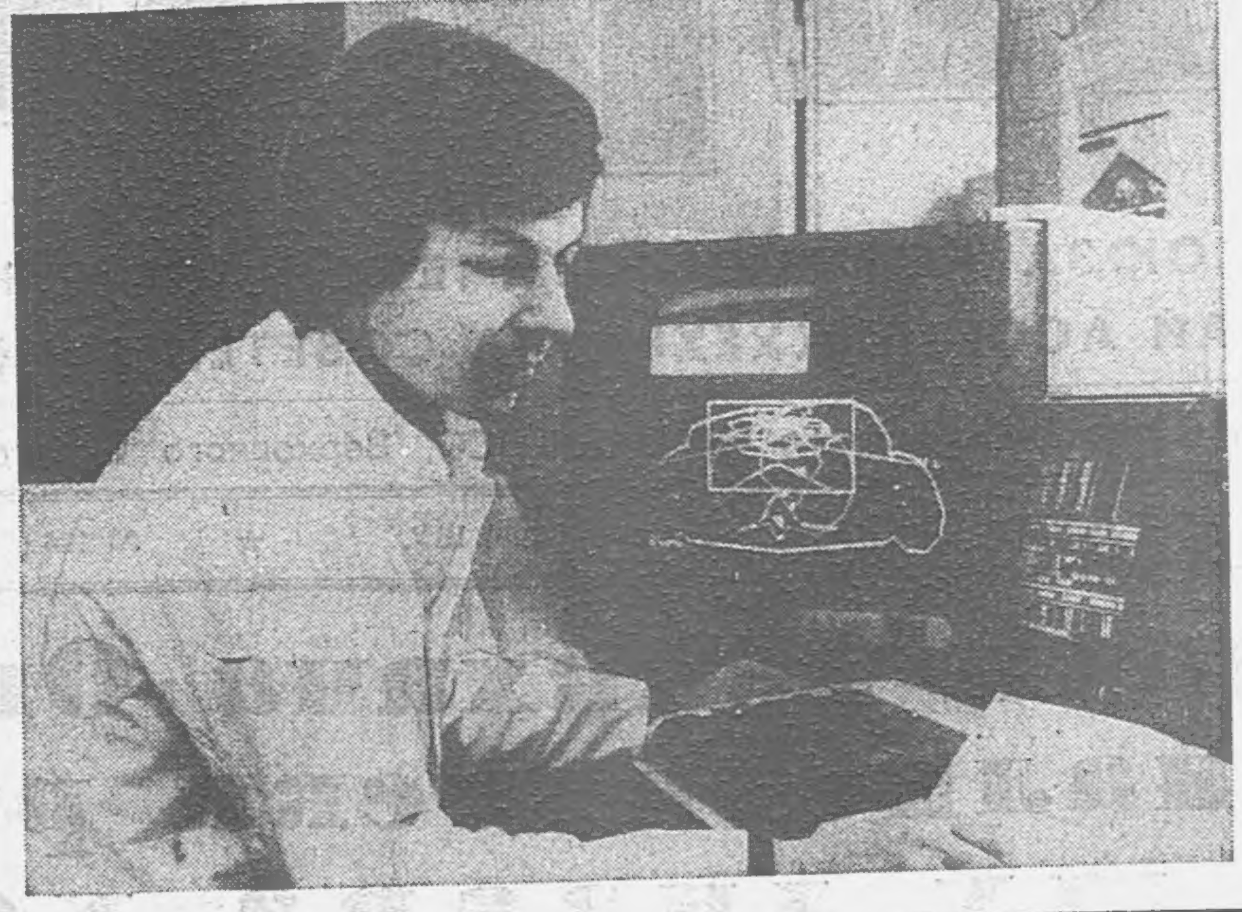

ГДР. Ракови кхерамерча дестамашца къовсам лоаттабар — республика медикий балха керттерча лостамех цаI. Цу лазара дарба деш эггара хIанзарча техниках пайда ийбу.

СУРТА ТIА: ГДР Iилмай Академе онкологе Центральни институтера биофизик Андреас Винер «Роботрон допси» яхача кердача вычислительни система юхе ва. Из электронни устройство хьалхарча аргIагIа цамогаш волчо лучеви терапе хьисапе дарба деча хана цун доза къоастаяра лаьрхIа я.

АДН-ТАСС сурт.

Октября 70 шу дизара сийна

«Амур» яхача серегIа дола ткъоалагIа кема хи тIа хийцад Габор Штейнера цIерагIча «ЯТС» яхача объединене. Теплоход хьалдаь даьккхар причальни пена уллув, завода йоккхача цехе хьамукъаяьккхача моттиге хьалде доладир Советски Союза лаьрхIа цхьаькха аргIанара кема.

Комарно яхача словацки города верфа марка тIайолаш вай хишка а водохранилищашка а гIолла лелаш да кхо палуба йола пассажирски хоза кемаш, «Волго-Балт» серегIа дола кир кхухьа кемаш, тайп-тайпара земснарядаш. ХIанзарча ханара «Амур» яха сухогруз долхача хиш тIа а форда тIа а гIолла лела йиш йолаш да, борта тIа кхо эзар тоннага кхоачаш кир а йолаш.

Причальни пена дIагаьнадаьккха латтача «Амур-19» яхачун борта тIа хьалтIадоал тхо. Из хьалхара рейс е кийчдеш ба болхлой.

— Волго-Донской пароходстве къахьегаш хургда кема, — дувц сухогруз ший приписка йолча Таганрогерча порте дIадугаргдолча цун капитана Н. Закубаняс. Ходовой рубка Iолохъе еза, мачташ Iоювшае еза, Дунай тIа тоъал дукха да лоха тIаьш, царех чакх а доахаш ер тайпа докхха кема дIадугалга, ховш ма хиллара, чоалхане гIулакх да. Дика довз сона укх серегIа дола кемаш — «Амур-3» яхачун капитан а волаш Болгаре, Греце, Ирана бердашка ихав со Iаьржачеи Каспийски фордаш тIа гIолла. Теплоход чIоагIа да, талгIеш тIа даьлча а тайжа лел. Балха тешаме да. Контейнераш, хьу, машинаш, чуйоассаеш йола кир кхахьа йиш йолаш, лоацца аьлча, универсальни да ер кема.

Капитанаца цхьана хьож тхо «Амур-19» яхачунга. Цо хьагойт сона мухь чуботтараи боассабараи йола трюмаш мел атта хьаеллалу: цар ерригне а «тхов» хехке палуба цхьан оагIорахьа каьхата - пандар санна вIашка а теIе юстарбоал. Хьагойт «ЧКД» яха йоккхий а экономични а двигателаш, кема экологически цIена хулийташ йола тайп-тайпара системаш. Каюташка чудовл тхо. Цхьацца моттиг йолаш я уж. ХIаране чу санблоки души я. Командацарча ялхайтте а сага салаIара мел эша хьалаш хьадаьд: йоккха йоаца спортзал а сауна а я. Ерригача чурча помещенешка кондиционированни цIена фо да.

«ТкъестлагIдар», «кхоалагIчул» эргашагIа дий, аьле, хоатт оаха.

— Да, кIезига хинна а Iац, — йоах цо. — Завод ше хьадеш дола кемаш эргадаьха дикагIа хилийтара тIехьа болх беш я. Масала, «ткъесталагIчоа» тIа механизмашта гIулакх делга агтагIа хургдолаш паргIатагIа да хIанз дикка айдаьд тешаме хулга а, дикка эргаяьккха тоаяь я радионавигационни оборудовани, спасательни кхоачамаш. Цхьан дешада аьлча, чехословацки корабелаша вайна хьадераш дика, экономични, дунен дикагIчар боараме кемаш да.

Тха дIахора къамаьл предприяте дирекци йолча хул. Верфа директора Лукаш Махлица дувц:

Коллективо Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара сийна тIаийцад интернациональни социалистически декхар — 7 ноябрь тIакхоачаш шера программеи СССР-е еш йола экспортни поставкаши кхоачашъе аьнна. Тха болхлоша, инженераша, техникаша из декхар толамца кхоачашдергхиларах шекбац со. Советски Союз — тха керттера торгови партнер. Оаха шун мехка кемаш лоатталу 1950 шера денз. Тахан СССР-е экспортагIа йода тха завода 95 процент продукци.

Советски заказий кIийлен тIа хьахиннача производства лерагIа йолча программа таро лу завод дегIайоалаяра тешшаме перспектива хила, цун кхоанара ди го. «Амураш» хьадеш, дувц дIахо Л. Махлица, оаха цхьана гIулакхаш леладу Чехословаке а, иштта СЭВ-ера оаха хьанйю, корпусашта йола листвой прокат хинна а ца Iеш, иштта двигателаш, спасательни шлюпкаш, радиоборудовани.

Тха къамаьла юкъейоагIа завода партийни комитета председатела заместитель Сильвия Готалова. Оаха цунгара дех, арахецаш йола продукци даим дикагIа хилийтара тIехьа партийни организаце беча балхах дувцар.

— Хьаде белгалдечун бIарчча система я из, — йоах С. Готаловас. — Парткомерча экономически комиссе хIара кварталагIа анализ ю верфа балха, продукце дикала дешаш а къестадеш. Парткомо хан-ханнахьа активаш ю балха дикала деша хетаяь, заказчикий а тIахьожама органий а викалаш тIа а болаш. Шоай бехктокхам дика бовзаш бу болх коммунисташа - кулгалхоша а технически тIахьожама отделий болхлоша а.

— Продукци тIехдика хилийтара йола лард, тха конструкторски бюрос проект оттаеча хана йолл оаха, — йоах директора. — Арахеца продукце боарам лакха хилара кIийленах цаI я, — сварщикагара ваьнна конструкторга кхаччалца бола специалисташ профессиональни говзал йолаш дика кийчбаь хилар. Болхлой а, хIаьта иштта инженерий а кадраш кийчъяра деша къаьстта чIоагIа йоанхо ю оаха. Эзар гаргга къона саг ва завода юкъерча технически училище дешаш. ХIамах дика кхеташ бола кагирхой деша вузашка хьежабу оаха, цунца шун мехка а тIехьа.

Сильвия Готаловас дувц предприяте социальни программах, къахьегама хьалаш тоадарах, нах чу баха гIишлош хьалъярах, общественни кхача лоаттабара а къахьегамхоша салаIара а гIулакхаш вIаштIехьдахара системах. Цо дувцачунга ладийгIача, кхетаду, уж дешаш кулгалхоша а партийни организаце а наг-нагахьа даьд, аьнна, «галочка» оттае а цз леладеш, систематически цIенхаштта, перспектива шаьра гуш, къестадеш хилар. Иштта цIенхаштта леладу парткомо социалистически яхьа дешаш а. Верфе ши бIаь коллектив я социалистически къахьегама бригада яха цIи енна, цар къовсам лоаттабу дошо, борза, дото сийлен знакаш яхара тIехьа. Толаме дIахьош я «ПрофессегIа дикагIвар» яха цIи яккхара тIехьара яхь а. Рационализаторийи изобретателийи боламо а хIара шера миллионаш кроний маьха пайда бу предприятена.

...Цига бахача нахах хIара ялхлагIвар иштта е вешта кемаш хьалдара балхаца вувзавенна волча доазон тIа улла Комарно яха тийна город яйзача, кхетаду Iа, заводо толаме болх беш хилара цо арахеца продукци дика хилара маIан. Из — дикка уйла яь кхетампа вIаштIехьъяьккха кадрови политика, завода а, бIарччача города а таханара ди а кхоане а царех тийша йолга къахьегамхой е йоагIа массе а оагIорахьара йоахко елга.

Борис БАЖАНОВ, ТАСС корр.

Комарно—Братислава.

ЦIЕЙНА ХЕТАЯЬ ПРОГРАММА

БУДАПЕШТ (БУДАПРЕСС — АПН) Венгре пхе шера цкъа Сийлахь - боккхача Октябра цIей гарга гIорташ советски культура Денош чакхдоах. Укх шера революце 70 шу дизарга венгерски доттагIаша лехарах мероприятеш биззача бетта хургья.

Торжествааш 7 октябре ССР Союза Академически йоккхача театра оперни спектаклаца хьаелларгья. Дерригача дунен тIа йовзаш йолча коллективо Мусоргске «Борис Годунов», Чайковске «Иоланта», Римски - Корсакова «Моцарти Сальерни» яха операш хьокхаргья. Венгерски публика зIамигача театра труппаца, И. Моисеева ансамблаца вIашагIкхетаргъя, Бородино цIерагIча квартетага, къонача музыкантий труппага, «Радар» яхача эстонски ансамблага ладувгIаргда. Дукхача цIи хезача артисташа а шоай говзал гойтаргья.

«Искусствои революции» яхача выставке 20-ча шерашкара советски художникий произведенеш, цу даькъе В. Кондинскеи К. Малевичеи балхаш дIахьокха лаьрхIад. Будапештен Дьереи Москверча революцеи Музея фондера материалех оттаяь йоккха экспозици хьокхаргья. Юкъерча Азереи Кавказереи халкъий ювелирни искусство хьокха лаьрхIад. Иштта книжкай выставкаш, советски фильмай фестиваль, литературни вIашагIкхетараш, композиторащца, искусства говзанчащца вIашагIкхетараш, «гергарча истола тIа» вIашагIкхетараш, симпозиумаш хургъя. Шоайла вошал хеттача городий, областий мероприятеш чIоагIа теркам тIаозаш хургъя. Столице бахача наха йизза программа хьокхаш да советски Iилман культураи ЦIа, цу юкъе выставкаш, концерташ... ХIаьта Венгерски кагирхой коммунистически союзо Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизарга дикагIа плакати эмблемеи яра йоаржаяь хиннача конкурса итог хьакхайкаьй.

Ласло МИКЕШ, венгерски журналист.

ЙИЦЪЕННА ЮРТ

Дукха ха йоацаш хиннача политдийнахьа Сунженски района Краснооктябрьское яхача юрта бахача наха «Заветы Ильича» колхоза къахьегамхоша цIенхаштта дувцар юрт социальни дегIайоалаеча долча кхоачамбоацарех.

Оаха лаьрхIар цар дух тIа довла, юртахой вахара хьалаш тахка. ТIаккха фу дар гучадаьннар? Кхо эзар гаргга саг вахача юрта лерттIа хьадоагIаш хий дац. Цхьаншин дийнахьа цхьан участкана хьахец из, тIаккха юхебисараш хий доацаш багIа безаш ба, е юрта магIа-эгIа йистера хий кхахьа дезаш ба. Из хIанад, аьнна, хаьттача, хий тоъаш дац, йоах цу деша бехктокхаме бараша.

Цхьа хий къе хилар хIама а дацар кхымелдар лерттIа хилча. Хьаэцаргда вай, юрта баха нах кхачан, промышленни товаращца Iалашбелга. Пхи саг дIаоттал йоацаш цхьа тика я цу шинна а тайпа товарашта лаьрхIа.

ТховнагIа ладар Iочу а ухаш, цу ладаро бохабаь тика, тхов продукташ тIа IотIа а легаш латт вешта тика ше-м кастта чухарцаргйолаш я. Укх шера тика хьалъе лаьрхIад, йоах тхона, бакъда; хIанз а из мичахьа хьалъергья ховш а дац, яхаш дувц тика заведующе Джамалдинова Аьсета. ХIаьта цу тика чу латтарашка ма дой юртахоша мел деш дола хаттараш-м. Царна дала цхьаккха жоп долаш бац уж. Уж шоаш а лел фу дергда ца ховш, хIанз-хIанз, яхаш кулгалхоша Iехабеш.

Юрта лерттIа тика еце, автобусаца районе а баха, хьадахьаргда эша товараш, аьнна, хетадала тарлу. Мичай автобус? Райисполкома хьалха хиннача председатела наха из дош геттара чIоагIа гIоттадича, цхьан-шин дийнахьа автобус яйта хиннай, цхьабакъда, цул тIехьагIа хил баха кхера санна яйна дIаьннай из.

Автобус хIана яйтац тхона, аьнна, бахархой района бехктокхамеча болхлошка леткъача, царна хьахозаш дар да: «Шо яьн-яьннача транспортаца дIа а ухаш, автобуса пассажираш хилац».

Шоашта нийсъенначунца ца бахача боалий уж, автобус хургья е хургьяц ца ховш хилча, цхьан дийнахьа йоагIаш, шера ца йоагIаш хилча. ЛерттIа график а йолаш, ший ханнахьа хьаухаш автобус яларе-м ухаргбацар бахархой новкъа мел нийсъеннача транспортаца. Царна-м аттагIа ма дий маршрутни автобус лелаш хилча.

Сага эггара дезагIдар унахцIено я. ТIаккха Краснооктябрьске бахача наьха унахцIено лораелга мишта латт?

Цхьаккха тайпара латтац. ДIанхача бIаьшерашка санна лазарал котваьннар могаш хургва-кх цига. Амма медицина юкъе а ена хIама-м хургдац. Медицина йоацачоа нийсса я цу юрта.

Латташ медпункт я. ХIанз ремонт а яь, тоаяьй, яхаш, бакъда улгаш кагденнача лагIа тIа хьалтIавоале, атта маьже лозаергъя чукхийтта. Бераш цу лагIа тIа гIолла дIачудига-м хIаьта а кхераме да.

Нагахьа хатар ца хулаш дIачукхаьчача, медпункте чухьнахьа фуд? Цхьаккха а дац-кх. Кхыметтел вала воаллачоа хьалла таблетка а. Бакъда цунах пайда эца саг а воацаш демаша а йиза латташ безачэ маьха аппаратура-м я цига.

Ужжал нах бахача юрта цхьа медсестра мара кхы дарба де саг вац, лор-м вувца а мича веза. Из а йолаш, йоацаш нийслу. Масала, 1 октябре бIарччача дийнахьа къайла лаьттар медпункт. Иштта массайттаза из къайла йолаш нийсъеннай со цига. ТIаккха мича баха беза унахой? Уж дукхагIдолча даькъе болх шоашта дарба даргда, аьнна, хеташ хьежа нах болча.

ХIаьта цу юрта-м шоай ма вий хьежа саг. Цун приемни массаза а хьайийлла я, хоза цIена цIа да нах тIаэцаш.

— Наьха сакхетам баьдбайта, харцахьбаккхийта вай воаш гIо ду, — йоах юртарча школа хьехархочо Л. Мержоевас. — Наха доагтIача бесса медицински гIулакх доре, шоашта цунгара боала пайда хоалоре, цу тайпарча моттигашка кIезигагIа гIертаргбар нах. Цхьабакъда уж Iехабалийта гIо дераш вай воаш да.

Бакълув Мержоева. Медицински гIулакх ца тоъаш, дIа ца кхоачаш болча цу юрта бахача наха, из нийса деце а, шоашта салоIам бу-кх, хьежа саг волча бахе а.

Цу юртарча хьалах из хьахайнача дийнахье а оаха хоам бир района бехктокхамеча болхлошка, цу даькъе райисполкома председатела заместителга Я. Хашагульговга а беш. Бакъда, цхьа маха миссел хIама хувца-м деннадац. Визачоа мецачунгара хьал хайнадац, яхаш ма дий. Цхьабакъда Краснооктябрьское яха юрт-м йицъялийтай цар геттара а.

Х. ГИРЕЕВА.

Советски бІухой! КІаьд ца луш эргаьккха тоае тІема кийчон говзали, чІоагІъе эскара дисциплина! Фийла лорабе советски халкъа хІама хьакхоллаш бола къахьегам, социализмана карагІдаьннараш!

Сийле а хоастам а хилба Сийлахь-боккхача Даймехка тІема ветеранаштеи бІухошта-интернационалисташтеи!

(КПСС ЦК ТІахьехамашцара).

БИРСА ШЕРАШ

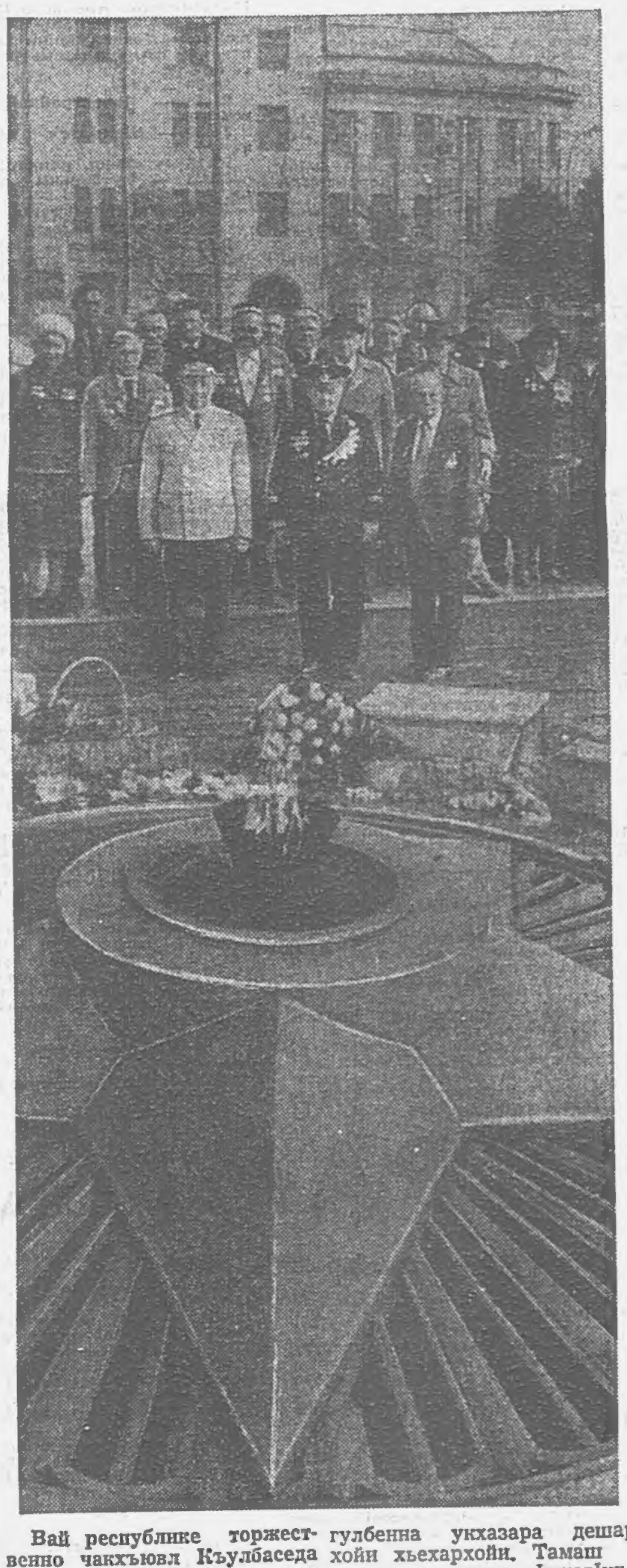

Вай республике торжественно чакхъювл Къулбаседа Кавказ моастагІчох лораяра 45 шу дизара хетаяь мероприятеш. Укх деношка Грозне а районашка а хьоашалгІа баьхка ба 337 стрелкови дивизе тІема ветеранаш.

Гуйран безамеча малхо хьест латта. Грознерча № 91 йолча машиннаькъахой школен коа ягІача гаьнаш тІара шорттига Іолег ІажагІденна гІа. Дог айденна а гІозбаьнна а ба линейке гулбенна укхазара дешархойи хьехархойи. Тамаш а яц: тахан царца вІашагІкхета, къамаьл де, тІеман ало мерцача ший турпалерча къонакалах дувца венав тІом болабалалехьа хьалха укх школе деша ваьгІа, 337 стрелкови дивизе мугІарашка тІом беш хинна, отставке вола инаралмайор А. Н. Корнильцев.

ТІема а Советски Эскара а ветерана А. Н. Корнильцева дийцар бераshта ше а ший новкъосташа а 45 шу хьалха Малгобек бахьан лоаттадаьча тІемех. ЧІоаггІа тІоараш тохарца тІанийцар дешархоша цун дешаш.

КІирандийнахьа 337 стрелкови дивизе тІема ветеранаш Малгобеке кхаьчар. Город моастагІчох лораеш байнарий сийна оттадаьча памятника юхе митинг хилар. Из хьайийллар КПСС Малгобекски горкома шоллагІча секретара М. Б. Акмурзиева. Малгобека турпалерча историх, цун таханарча денах дийцар КПСС горкома секретара Л. А. Шестопаловас, тІемен къахьегамен ветераний городской совета председатела Н. Н. Бузулуцке, ВЛКСМ горкома хьалхарча секретара Р. Кодзоева, юнармейца, № 13 йолча юкъерча школа дешархочо М. Ибрагимовас.

ТІом чакхбаьнначул тІехьагІа юха дийнъелар Малгобекера мехкдаьтта промыслаш, города гонахьа яда юрташ. Йокхача топий пхорчи минаши лийлхача, танкай гусеницаша хьийшача кхашка эскар санна хьалъэттар кІин канаш. Цхьа дезал санна барттайна, шоайла дохаргдоаца вошал долаш бах укхаза гІалгІай, нохчий, эрсий, эрмалой, хІирий, гуржий, кхыдолча къамий викалаш. Царна цІаккха дицлац мел боккха бала текхаб советски наха ер лаьттан чІегилг бахьан долаш.

Массанахьа да укхаза памятникаши аламбекъаши. Уж оттадаьд тІем тІа байнарий сийна. Малгобеке касткаста го йиш я наькха тІа орденаши медалаши яда тІема ветеранаш. Уж ух вай мехка гаьнарча а гаргарча а тайп-тайпарча городашкара, юрташкара. Укхаза, Малгобека лаьтта, даим бада бисача шоай новкъостий кашамаш тІа зизай курсаш ехк цар.

Иштта да хІанз а, укх Октябра хозача деношка а. Малгобеке хьоашалгІа ухача ветераний дукха да городе а юрташка а бахача нахага дувца, дукха да дагадоха. Къаьстта дукха вІашагІкхетараш чакхдоах цар комсомольцашца, кагирхошца, пионерашца. Уж ба цар вахара гІулакх дІаходахьа дезараш.

Гулбеннарий дог тохадолийташ дар оотставке волча инарал-майора А. Н. Корнильцева. 337 стрелкови дивизе тІема ветерана, Малгобека сийлен гражданина, поэта М. В. Владимова митинге даь къамаьлаш. Шоаш иштта дика тІаэцарах дег тІара баркал аьлар цар городе бахача наха.

Митинг чакхъяьнначул тІехьагІа «Октябрь» яхача районни культура ЦІагІа города общественносто боккхача безамца тІанийцар 337 стрелкови дивизе ветеранаш. ТІаккха 1942 шера лира тІемаш лаьттача хилар хьаьший.

М. МУРАТОВ.

СУРТАШ ТІА: тІема ветеранаш Грознерча № 3 йолча юкъерча школе; Грознерча «даим йоагача цІера» хьалхашка зизаш дохкаш ба вай республика хьаьший — тІема ветеранаш.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурташ.

КЪОНГАШ НАКЪАБАЬХАР

ХІанз денз дІа Назрановски районера эскаре мел болхача кагийча наьха шера шозза цІей хургда: цкъа — бІаьсти, шозлагІа — гурахьа. Традици хиннай цох. Уж накъабаха, царга хьаькъале дош ала, царех доккхал де, царга ладувгІа вІашагІкхет дай-ноаной, кагий нах, мехкарий, партийни, советски, боахама кулгалхой, производстве хьалхалатташ, эскарера цІабаьхка къона салтий, тІемен. къахьегамен ветеранаш.

Иштта цІей хилар укх деношка а. Хьалйизай городской культура Двореца йоккха зал. Сцена тІа а зале а микрофонаш латт. Ше ваггІачара хаттар де, дош ала йиш йолаш ва зале багІарех хІаравар. Сайре дІахьош я СПТУ-27 яхача училища преподаватель Мальсагова Зарема. Призывникаш хьалхарча мугІарашка багІа. Царна юкъе ба шоай салтий формаш тІаювхаш бола хоза гІов-кеп дола, эскарера денале школа чакхъяьккха цар новкъостий а. Къаьстта сийдаьд Афганистане шоай интернациональни декхар кхоачаш а даь цІабаьхнарий. Уж президиуме багІа. Царца ваьгІа Экажкъонгий-Юртара ЦІеча Седкъа ордена кавалер тІемахо-интернационалист Мержоев Тимур, «За боевые заслуги» яхача медала кавалер Костоев Абукар (хІанз из деша ваьгІа Астраханерча милицейски школе), кхыдолча совгІаташца белгалбаьха кагий нах.

Торжественни сайре ше хьаеллаш КПСС райкома хьалхарча секретара А. А. Мякиева аьлар:

— Тахан шо накъадаха, шун вахаре эггара бехктокхамегІа дола ди дезде вІашагІкхийттад вай. Тхона лов, оаха дог доах оаш из денала школа лакха сий долаш чакхъяккхарга, шоашта Даьхено хьалхашка оттадаь декхар дизза кхоачаш а даь юха цІадерзар. Оаха а кийчдергда шоана, шо цІадоагІаше а, цхьацца совгІаташ. Оаш цига йоаккхача юкъа дикка хувцалургья, хозлургья шо даха юрташ, вай къона город. Болх бе, салаІа моттигаш хургья шоана. 7000 болхлочоа лаьрхІа завод хьалъергья городе укх шин-кхаь шера. Цун гонахьа дукха цІенош, кхыйола соцкультбыта объекташ урагІа гІоргья. Царех цаІ—15000 моттига лаьрхІа стадион хьалъеш латт. Цхьайола цун объекташ Октябра юбилей хьатІакхачалехьа хьалъяь а яргья. Шуга хьежаш дукха балха моттигаш, сакъердаме гІулакхаш хургда районе.

Района военкома Г. А. Тисминецке ше къамаьл деш аьлар:

— Ер шоллагІа шу да аз укх районе болх бу. Цу шин шера укхазара эскаре мел бахача кагийча нахах 99 процент шоай декхар дизза кхоачашдеш хилара тешал деш хоамаш ух тхога бІун доакъой командованега. НаггахЬа доагІа-м доагІа тхона а, даьна-нанна а, гаргарча наха а бохам беш дола каьхат. Цу тайпара гІалат дола хІама, шоашкара оаш ца далийтача. боккха кхаъ хургба тхона. Назранера кагий нах дика ба, аьнна, дІаяха цІи лорае еза оаш.

Цул тІехьагІа лоацца хьалхадаьннхар цо эскаре баха кийчлуча кагийча наьха декхарех а бокъонех а лаьца, жоп делар призывникий а цар дай-ноаной а хаттарашта. ТІоараш а тохаш хьаллаьцар зало: «Укх шера ноябрь бетта вай районе эггара хьалха «Салтий ноаной слет» хургья, аьнна, бань хоам.

Дег чу дужаргдолаш, эскаре болхачарна шоай хала декхар кхоачашдеча чІоагІа накъадаргдолаш дар района тІема ветераний совета председатела отставкерча подполковника Плиев Лорса Саварбика аьннар.

— Эггара хьалхарча моастагІчун мина тато сомаваьккхача хана 17-ча ЦІе Байракх лелаеча пограничии отряда застава начальник вар со, — аьлар цо. Болабелар сомагІа а набарагІа а сага ца байна, къиза тІом. Иттазапхийттаза тхоайла дукхагІа болча, тхоайла чІоагІагІа герзаца кийчбеннача фашисташта духьаллаьттар тхо. Юххера патронаш кхоачаелча гранатий тІом болабир оаха. Уж кхоачаелча, вІаши кагдахар. Дицлургдац сона цу миноташка сай новкъостий хиннa денал, къонахчал. 110-нех 24 висар тхо, царех ниссса ахаш хала човнаш яь а болаш. Чакхдаьлар тхо фашисташа баьча гонах, деналах доханзар. ДІахайтар моастагІчунга советски салте шийДаьхенна мутІахьа волга, ший мохк бахьан са дІадала кийча волга. Цу коталонна нийса хетар сона, цу миноташка сайга командира аьнна дешаш. Веррига кІораш а ваьккха, деха барзкъаш а долаш кІаьдвенна латта со дІа вийхар цо, мархІа а велар. ТІаккха аьлар: «Сона ховра, гІалгІачо шийна тІадилла гІулакх дизза чакхдоаккхаргдолга». Цул тІехьагІа ший наькха тІара хьа а яьккха, ший ЦІеча Седкъа орден са наькха тІа еллар цо: «Хьайна хьожаяьр хьаеча, юхахьалургья Іа», — аьнна. Дукха ха ялалехьа са орден а хьакхаьчар.

— Иштта сий долаш Даьхе лораеш хьабаьхкаб шун дай, даь дай. — йоахар Саваабрика. — Цар шоай денал, Даьхенна мутІахьа хилар дІахьекхад граждански, Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа. Нагахь из сахьат тІакхоаче, моллагІча агрессора духьалъотта кийча хила деза шо а. Из да эггара хьалха шун дег чу хила дезар.

Призывникашта хьехам луш къамаьл дир тІема ветерана, района музея заведующе Гадаборшев Махьмада, кхычар. Юкъ-юкъе тІема ветеранашта а эскарера цІабаьхкача а, хІаьта хургболча къонача тІемахошта а хетадаь дукха иллеш даьхар зале, цул тІехьагІа доккха концерт хилар. Хоза накъабаьхар наьсархоша шоай къонгаш.

М. ЗАНГИЕВ,
тха собкор.

Эскаре гІулакх деш ба вай мехкахой

Саг—ший кхела да

Дукха ха йоаццаш ВЛКСМ ЦК-ас «Воинская доблесть» яха знак елар Афганистане вай эскара ограниченни контингенте гІулакх деш волча отделене командира сержанта Котиев Суламбика СаІида. ХІаьта тІема тІа критически хьал эттача хана майрали къонахчали гойтарах эскара командоване цунна баркал кхайкадаь а кхычарна цо масал гойта а дукха моттигаш хиннай цига.

Ховш ма хиллара, къахьегама, гІулакха тІа шийна уллуврча новкъостел хьинара белгалвала а тІехвала а атта дац. Бакъда, кхы а чоалханегІа, халагІа да тІема тІа, хьайна уллуврча бІухошта хьалха а этта, царна тІабоагІа кхерам юха а тохаш, денала, къонахчала котвала, хІана аьлча новкъостий а бац шийшхачарех. Афганистане, фронт а тыл а йоацаш, хІара чхара, кІотаргз, тІехьашкара, наькъо голатохача, карта саьнга Іоажала кхерам тІалаттача хьале майралца, къонахчалца белгалвалар — из турпалала нийсса да.

Вай дукха зийна а вайна хеза а да, масала, хьакимаш тІера баьлча, ше болх ца барал совгІа, наьха болх а боабеш, кицаш доахаш, фаьлгаши оапаши бувцаш, юха тІабоагІа хьакимаш, автолихача наькъа тІара ганшник санна, массарел хьалхагІа бІарга а байя, геттара чІоагІа, чуйинна болх бара кеп увттаеш вола саг балха тІа хьалхалаттар лоархІаш, грамоташ, совгІаташ цунна телаш моттигаш. Новкъосташа хьакимаша башха кхетаяц цун кетарло...

Бакъда, тІема тІа, къаьстта хІанз Афганистанерча хьале, денал доацчунга къонахчала, майрала кеп отталургьяц.

МоллагІча сага къонахчал, денал, майрал гойташ дола хІама карагІдаьлча, наха оал, ше дунен тІа ваьлча денз, цу гІулакхага кийчлуш хиннав из, аьле. Да а да из иштта. Боча Іомаваьча «нане кІаьнка» хьинареи деналеи хІама карагІдаргдац. Дика а во а оамал ший цІагІара, даьгара, наьнагара, дезалгара хьаэц саго. Деррига а цигара дІадолалу.

СаІида да СаІдалий Суламбики нана Іалаудина Мадинан нахал тІех хІама долаш бац, мугІарера нах ба. Суламбик Нохч - ГІалгІайчен телевидене режиссер ва, хІаьта нана Мадина — Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета йоккхагІйола преподаватель. Бакъда, цар цІагІара гІулакх, дезал кхебара, хьехам балара, вІаши юкъе латта гІулакхаш лерттІа хинна хилара тешал ду СаІида вахарга, хьинарга, деналга хьежача...

Грознерча № 56 йолча юкъерча школа бархІ класс чакхйоаккх СаІида. ГІорваьнна дика дешаш хиннавеце а, дика кхеташ, школа общественни вахаре хьинаре дакъалоацаш хиннав из. БархІ класс яьккха воаллаше а, кооперативни техникуме деша отт СаІид. Даи нанеи дехьалдалац воІо хержача наькъа. Дешара программагІа ше дика лоархІавеш хиларагІа тарра, школе а санна, техникума общественни вахара чуув из. ТІехдика кхоачашъю комсомольски поручениеш, хьинаре дакъа лоац техникума художественни самодеятельносте. Дика ду цо Кавказа халкъий халхараш, къаьстта вайнаьха дараш. Цудухьа, хозахета дацар, Москве дунен кагирхойи студентийи фестиваль йолча хана «Орга» яхача самодеятельни ансамбла доакъошхо а волаш, дунен пхе а континента кагирхой викалашка вайнаьха халхара искусство гойта из хьожавар а.

Ха дІайода. СаІида дика дешаш, вешта аьлча, вузе деша ваха бокъо а йоаккхаш чакхйоаккх техникум. Кийчча специалист ва из хІанз, юкъерча звенон специалист. Укхаза цхьаькха кхетаду СаІида: кооперации, торговли — доккха маІан долаш дешаш да. Бакъда, «экономика дика йовзаш ца хилча, малагІа специалист ва со» — из уйла чуйосс цунна.

Шийна чуессача шекон а уйлан а хьакъехьа даьцеи наьнацеи дагавоал СаІид. Уж раьза хул воІо лаьрхІачоа. Л. Н. Толстой цІерагІча ЧИГУ экономически факультете деша отт из. Укхаза а школе, техникуме санна, ше хьалаьца никъ тешшаме дІахьоргбола, эшшача гІоновкъостал де кийча вола, вуза общественни вахарерча гІулакхех къехкаш воаца саг санна белгалвоал из новкъосташта-студенташта а преподавателашта а. Школа хьехархоша, техникума, вуза преподавателаша, цунца деша баьгІача нийсархоша цунах яьхар а хІанз оалаш дар а: «хІамах кхеташ, хьинар долаш, новкъосташца хьайина, Іымерза, бокхагІчар юхьъеш, лоацца аьлча — эзди саг ва из». Дикала тешал деций из!

СаІида 18 шу доал. ХьатІаотт Советски Эскаре ваха веза ха. Дукха ха я из цунга кийчлуш а хьежаш а вола. Афганистане гІоргйолча группах ше дІатохар дехаш заявлени лу цо военкомате. Цу деша хІанз уйла е ца езаш, хьалхе лаьрхІа, чІоагІденна да из цун дега чу. Цунна хов даси нанаси ше дагалаьцар могадергдолга. Цар Іомаваьв из харцдар гоама хила, цунца къовсам лоаттабе, бакъдар хьаллаца, бакъволчун га даккха. СаІида дика кхетаду, дерригача дунен къахьегача адамий эггара вокхагІвола моастагІа империализм йолга. Цунна тешал ду, юкъерча бІаьшерений боадонгара ткъоалагІча бІаьшерен социальни прогрессага дала, аьнна, революционни гІа баьккхача афгански халкъа духьала ше долларашца кхоабаш, герзашца Іалашдеш долча пхьарчашка — душманашка халкъа духьала тІом байтар империализм хиларо а.

Афганистан. 1986 шера апрель. СаІид хІанз ДРА-рча Советски Эскара ограниченни контингенте гІулакх деш ва. Чоалхане а хала а да, вай хьалхагІа ма аллара, фронт а тыл а йоацача тІема хьал. Апрельски революцена карагІдаьннар лорадеш да афгански халкъ. ДРА эскара тІема а техника а кийчо дика

йовза а йовзаш. эггара чоалханегІз, кхерамегІа моттиг эттача, цигга афгански эскара гІо де дезаш, моастагІий хІалакбе безаш ба вай бІухой... Дехкеваьнна, шекваьнна хила а ма тарлой цига зІамига саг... ТІом гаьнара бувцаш, кинора гуш мо боацаш ма бий хІанз. Уллувра нах боабеш, човнаш еш моттигаш нийс ма лой...

Даьгеи наьнагеи СаІида яздаьча письмоша тешал ду, дехке ца валарал совгІа, ше цига кхаьча воккхийвеш из хилара. Уж дукха да. Бакъда, цаІ дац. тІалаттача Іожала кхерамах, эскаре гІулакх деча нийслуча халонех яздаь. «Хьамсара са Даи Нанеи! — язду СаІида, — хІанз со ва сердалон боадои, харцои бакъдари бартадоагІаргдоацаш вІаши тоссаденнача, сердалони бакъдолчуни оагІув хьаллоацача тІем тІа — се хила воаггІача». Цхьаькха письмо тІа, доккхал а деш, язду: «Афгански халкъ котдаргхилара шеко яц, хІана аьлча цун га хьаллоацаш да сийлахь-доккха советски халкъ, социалистически мехкий халкъаш, дерригача дунен тІара прогрессивни общественность». Хстадала тарлу, лакхерча инстанцега яздеш рапорт да из, аьнна. Дац! Цун письмош Іодийшачоа ховргда, уж моттийта яздеш «доккхий дешаш» доацалга...». ХІанз сигале екхаш латт, морхаш дІайоалаш я», — язду СаІида, — ДРА правительствос дІайоалаяьча къам машаре дерзадара йолча кампане хьакъехьа.

СаІдалий СуламбикагIа а Іалаудина МадинайгIа а воІ дика кхеварах царна баркал оалаш, дукха каьхаташ ихад СаІида командованегара. ІотІакхайдда хьайицача царех цхьанне тІара дешаш доаладергда аз: «Отделене командир, 1967 шера ваьча, 1982 шера денз ВЛКСМ член волча, 1985 шера октябре денз Советски Эскаре а 1986 шера апреле денз ДРА волча, гІалгІачо, сержанта Котиев Суламбика СаІида бІун даькъе гІулакх деш вола дикагІча оагІорахьа, массаза а халонах ца къахкаш, эзди командир а волаш ше хьахьекхав... Даим ший тІема-патриотически политически кхетам лакхбеш хиннав... Шийга дІаенна техника а тІема гІирс а лоацача хана яйза а Іомайий а воал. Ший карарча нахаца еш йола занятеш массава а кхеташ, методически грамотно ю.

Сийленца кхоачашду цо ДРА халкъа новкъостал дара волча бІухочун интернациональни декхар. Цкъа санна массехказа хиннав шийгара майрал, къонахчал, денал гойташ, ший карарча наха масал а телаш мятежникий бандай формированеш хІалакьеча тІема операнешка дакъа лоацаш, цо цу тІема тІа хьа мел дер кхетамца, дего къоабалдеш кхоачашду.

ТІема тІа волча хана деррига сиха а хьаькъале а вІаштІехьдоаккх цо. Физически онда ва. Строевой гІулакха дегІгІов эза, нийса леладу. СССР Герзашцарча Низий Устав дика харал совгІа. хІара дийнахьарча вахаре а даим ларде лувиаш кхоачашдеш ва.

Морально тешаме ва. КПСС-ен Советски правительстваи гІулакха мутІахьа ва». Уж дешаш да СаІид командир вола отделени чуйоагІача рота командира воккхагІволча лейтенанта Моисеева язъяьча характеристика тІара. Вешта аьлча, командоване СаІида даьга а наьнага а ахийтача каьхаташцара цхьа документ мара дац из.

Духхьал цу цхьан документо а тешал ду, СаІид ший халкъа, мехка визза вола.воІ, бокъонца вола патриот-интернационалист хилара.

Вай даьша эггара а безагІа лоархІаш хинна ловца ба: «ЦІена тІехье кхуйла хьа!» яхалга, хІаьта эггара аьргагІа бола сардам хиннаб: «тиша тІехье кхуйла хьа!».

ЦІенача тІехьено сий доаккх, эггара хьалха ший цІен, тайпан, къаман, бІарчача мехка. Цун цІи Іойожаргьяц цІаккха а. Бакъда, тишача тІехьено массане юхь а Іаьржъю, эггара хьалхарча юхьнга ший ираз а доаду...

Цудухьа, сона хетаргахьа, шоай интернациональни декхар кхоачашдеча майрали денали гойтача халкъа къонгий хам а беш, цига шоай синош дІаденнараш сийленца дага а бохаш, уж ях йола кІантий хьалкхебаьча даьштеи ноаноштеи дега тІара доккха баркал аьлча нийса дар. ХІана аьлча, лакхехьа вай хьоахабаь ловца а сардам а цар кара ба-кх. ЦІена тІехье кхееразш даи нанеи да, хІаьта тІехье тиша хилара бехк а цар ба.

Х. ЭГИЕВ.

КХОАЧАМБОАЦАРИЙ БАХЬАНАШ

СССР 50 шу дизара цІерагІа йола Грозненски химически завод дикагІча оагІорахьа хьоахаеш хьаенай укх тІеххьарча шерашка. Республикерча промышленни предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье дуккхаза а призови моттигаш яьхай цун коллективо.

Цхьабакъда укх шера химикашта хьалхашка цхьацца халонаш нийсъеннай. Из бахьанце цхьаккха а тайпа технико-экономически хьокхамий план кхоачашъяьяц. Нагахьа санна фенол, полиэтилен, дубитель, кхыйола товари продукци бархІ бетта 442 эзар сома маьха ара ца хецаш йисаяле, ийс бетта из цифра шозза гаргга лакхъеннай.

МалагІа бахьанаш да паччахьалкхен планах завода коллектив лоархІа ца еш хилара?

Уж массехк да. Эггара хьалхара дар смежникаша бийдал лоаттаелга хадданза юкъагІдоахилга. ШоллагІдар — «Грознефтеоргсинтез» производственни объединенена чуйоагІача мехкдаьтта чакхдоахача заводаша во болх бар. КхоалагІдар — завода коллективо ший бехкагІа балха тІа дуккха кхоачамбоацараш нийсдалийталга. Шоай бехк бизза кхетабу заводерча наха.

Хьалхашка латта халонаш эшаяра вІаштІехьъяьхай цхьайола организационно-технически мероприятеш. Уж тІаерзаяь я чакхъяьннача кхаь кварталагІа тІадиса декхар дІадаккхара. ХІара мероприяти чакхъяккхара белгалъяьй хьдда йола ханаш, уж кхоачашъяра бехктокхам тІабиллаб хьдддача наха.

Фенол-ацетон арахецача номер 12 йолча цехе къаьна насос кердачунца хийцай, номер 15 йолча цехе дикагІа болх беш йола редуктор оттаьй, хІаьта укх бетта йистеяккха лерхІаш я № 132 йолча цехе грануляторашта еш йола капитальни ремонт. Белгалдаккха деза, сентябрь бетта цехерча ийс аппаратах 3 мара болх беш хиннаеце, хІанз уж ворхІ я. Цох хьадаьнна беркат доккха да. Духхьал дІабахача бетта планал совгІа 200 тонн продукци арахийцар. Кхоачамбоацараш дІадахара тІадерзадаь дикка гІулакхаш чакхдаьхадале а, продукце ерригача ассортиментагІа тІадиса декхар тІера дІадаккха могаргдац коллектива. Къаьстта дубитель арахецача. Технологически дисциплина, хІаране бехктокхам цига тІеххьарча хана лакхбеннабале а, йолаш йолча производственни мощносташца низ кхоачаргбац шера план кхоачашъе. ХІаьта а кхы тІа спирт арахецалга лакхдара чотагІа гІулакхаш дикка бокъалгахьа даха таро-м хургья.

Кхоачамбоацараш дукха дале а, белгалдаккха дезаш цхьаькха хІама а да заводе. Іа тІадеча халонаш кхы а чІоагІагІа хургйолга кхетадеш болча заводчанаша деррига низаш оарцагІдаьхад шелал тІаоттале лакхача къахьегама овсарленца халагІа мел дола балхаш чакхдахара. Цо таро лургья шу чакхдоалача хана задани кхоачашъяра деррига а балхаш лерттІа чакхдаха.

Лакхе белгал мел даьха кхоачамбоацараш, тІехьадусалга дІадаккхара завода коллектив оарцагІйоаккхалга эггара хьалха тІадуж директора заместитела Л. Гейна. Из ва предприяти бийдалца Іалашъе декхарийла вар, хІаьта кийча продукци маьхалъяккхара гІулакхашта бехктокхаме а из ва. Ала деза, Лев Васильевича цу даькъе шийгара мелал гойталга.

Хьалхашка латта производственни дешаш дикагІа къоастадара завода фенол арахецача къахьегаш бола специалисташ дукха ха йоаццаш отраслех йолча предприятешка баха хилар, цар опыт хьаэцара. Цу тайпарча командировке бахаб спирт арахецача производствера специалисташ а.

Сийлахь-боккхача Октябра юбилейна пятилетка шин шера задани кхоачашъергья, аьнна. химикаша тІанийца декхараш каьхата тІа дисалга гуш да тахан. Цудухьа чІоагІа новкъа да из санна йола дикача цІераца ше дІайовзийта коллектив тІехьаюсарий мугІарашка нийсъенна.

Тахан завода коллектив ма хулла тІехьадусар дІадаккха гІерташ ший деррига низаши кхоачамаши оарцагІдаьха йолча хана боккхача лоархІаме да цунна бийдал лоаттаелга смежникаша юкъагІа ца доахилга. Духхьал из цхьа кхоачамбоацар дІадаьккхача, хетаргахьа, таро хургья химикий тІадиса декхар лоацачача хана тІера дІадаккхен шера план кхоачашъеи.

А-Г. УГУРЧИЕВ.

БЕЛОРУССКИ ССР. БССР Паччахьалкхен музея экспозици «Искра» яхача большевистски газета бIарччача изданеца хьалийнзар. Из кораьр шийна тара кхы йоаца экспонат я, хIана аьлча, республикера цхьанна а музее газета бIарчча издани яц.

СУРТА ТIА С. Ф. Кабанован В. Н. Рабкови шийна тара кхы йоацача кораьльча экспонатаца.

В. ВИТЧЕНКО сурт.

ТАСС фотохроника.

КРАСНОДОНСКИ ШКОЛЬНИКАШ НОАХАЛИЙ ЭСТАФЕТЕ

Дешара шу дIадолалуш традицех вай мехка ерригача школашка машара Урок чакхйоаккхача хана города Краснодона № 1 йолча юкъерча школа дешархой дикача хоамаца гIадбаха бар: царга Австралера шоай нийсархошкара письмош кхаьчар. ВорхIлагIча классе дешаш долча бераша теркам тIабахийта ладувгIар Равенсвуда города директора Канберрерча советски посольстваrа хьаденнача письмой исторега. Посольства сотрудникаша уж Москве кердадарий кепайоазон Агенстве хьадайтар, цигара уж Краснодоне кхаьчад.

Краснодонски дешархой болча машара Урок йолча хана «Молодой гварде» члений гаргала бараш, къона турпалхой бовзаш хинна нах ух. № 1 йолча школе 18 молодогвардейцо дийшад, хIаьта хIанз царех цхьанне Земнухова Ваняй йишас Нинас ший вешах лаьца дийцар. «18 шу даланза болча къоначa турпалхоштa доттагIало чIоагIIа новкъостал лора, — аьлар Земнухова Нинас. — Цудухьа аз тIахьех шо бераш доттагIал чIоагIде. цу даькъе кхыча мехкашкарча берашца а. Цо машар чIоагIбеча новкъостал дергда».

ВорхIлагIча классе дешаш долча бераша хIанз СССР-ца кIезига гIулакхаш леладеча Австрале берашца доттагIлен бувзамаш леладара йола предложени хьаллаьцар. «Со чIоагIа гIадваха ва австралийски бераш тхоашка яздаь, — аьлар 13 шу даьннача Приступа Руслана. — Тха царца дукха юкъара хIамаш да. Тхо шахтерски городашка дах, тха дай-ноаной керттерча даькъе шахтераш ба. ТIадувха барзкъа а тIехьа цхьатарра да тха, бакъда, вай дукхагIа дIайха барзкъаш да, хIаьта Равенсвудера бераша 0 градусах «геттара шийла температура» оал.

ВорхIлагIча классера дешархоша уж письмош дийшачул тIехьагIа школа интернациональни доттагIала клубе дIаделар. «Оаха мехка ерригача миIингашкара, хIаьта иштта кхыча мехкашкара дукха письмош ийду, цхьабакъда, Австралера эггара хьалха ийцад. — аьлар Клуба председателa 9-ча класса дешархочо Каменева Оксанас. — Тхо тешаш да уж бувзамаш ди тIехьа чIоагIлургхиларах».

Краснодонски дешархой музыках, спортах, барзкъех, модах язде, школе шоаш Iомадечох дувца лерхIаш ба. ХIаьта иштта, укхаза массане лоархIача, сий деча молодогвардейцех язде лерхIаш а ба уж. — Города центральни майда тIа къоначa майра къовсам лоаттабаьрашта оттадаьча памятника дика Iунал ду школа дешархоша.

«Са молодогвардейцех язде безам ба, — йоах 10-ча класса дешархочо Павликова Иринас, — доазол дехьара нийсархоша советски берашта машар сенна эш кхетадергдолаш. Халахет, са нийсархой шовзткъа шу хьалха оккупанташца къовсам а лоаттабеш бовш хинна хилар. Бакъда, уж вай ираз бахьан долаш байнаб цудухьа вай уж массаза дагалоаттабу.

Андрей БЕЗРУЧЕНКО. (АПН).

Журналиста блокнота тIара

КХАЛСАГА СИЙ

БархI бутт гарггача хана мара болх банзар невропатолога Ялхароева Маккас Сунженски района центральни больнице. ХIана дIачIоагIъяланзар къона специалист коллективе, мишта нийсделар цун къахьегама никъ дIаболалуше, иштта маьлхарен дега Iоткъам беши хилар?

Цу дийнахьа дукха гайра Макка балха. Дежурстве бусача ший новкъосташца Iодика а йийца, араьлар из больницера. Ахкан бийса баьде яр. Сих ца луш йодача йоIа хIара керда гIа массаза баккха. чIоагIагIа хоалора кIаьдъялар. Дагалаттар унахошца ше дийца къамаьлаш, цар шийна дег тIара яьха барнал.

Калинина улицагIа хьайоагIаш цIаьхха цхьа саг (тIехьагIа гучадаьлар из Галаев Iийса волга) духьалваьлар Маккийна. Шерра кулгаш дIа а дахийта дIаэттар из. Цхьан юкъа кхераяларах маьженаш ехкаеннача йисар йоI, тIаккха меллашха уллув гIолла тIех а яьнна, дIаяха елар. Цох хIама хиланзар.

— Со волча кхача сихъенна хургъя-кх хьо, са хозаяр, — аьнна тIаволавелар цунна I. Галаев. ЙоIах кулгаш тоха велар из. Цхьабакъда, Маккас дIатеттар из, бехк баькхар.

Из ше волча вита а вита, сих-сиха гIа боаккхаш ше яхача цIенгахьа дIаедар Макка. Цхьабакъда, гаьна яла аьттув баланзар. Кхы цхьаькха а малав ца ховча саго бийхкар цун никъ. ТIехьагIа мара ханзар Маккийна цун цIи. Из «Победа» колхоза слесарь Белгороев Даламбик вар. Газета тIа Iоязде йиш йолаш дацар цу чурваьннача, къаракъо бIогора воалаваьча зуламхочо йоIага дийцар. Из ца тоъаш хIама гунахьдоацача кхалсага кач а вахар из. Цига тIанийсбеннача наха бехк баькхача а, юхавала ца кхеташ хьувзар Даламбик. Телефон теха хьабийхача милице болхлоша соцавир из.

Малав Белгороев? Следстви йолча хана гучадаьлар суда гIанда тIа из духхьашха ховш воацалга. Ший хьалхара зулам цо даьд 1984 шера, набахта воаллаш ши шу а даьккхад. Цхьабакъда, кхийттаваца, бакъахьарча новкъа ваьннавац. ХIанз кхы а шиъи ахи шера «дегача корах» арахьежа везаргва цун.

Цхьабакъда, къаьстта ала лов Даламбика даьчун моральни оагIонах. Вайнаьха ширача легенда тIа я ер эпизод: «Цхьан дийнахьа саг йоагIаш волча черсий аьлан цIагIа нийслу цхьа гIалгIай зIамига саг. Фусамда кхы цхьа хьаша гIо эшаш волга хайча, цунца бIаьхача наькъа аравоал. ХIаьта ераш баьгIача хьачудена нускал. цIагIа висар ший мар ва а мотташ, юхегIорт укханна. Дага а доацаш, йиIий пхьарсах хьокхалу зIамигача сага кулг. Сов чIоагIа веха хьайзача хьаьшо, «хьарамле» яь ший ши пIелг шалта хьекха дIабоаккх».

Эздийча наха иштта лакха лаьрхIад кхалсага сий. Тамаш я-их Даламбики Iийсаи царех бале...

С. САИДОВ.

ЖУРНАЛА АРГIАНАРА НОМЕР

Кепатеха араьннай КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитацен «Блокнот агитатора» яхача журнала барайтталагIа номер. Из хьаелладу «Кулгалхочун авторитет» яхача редакционни статьяца. Журнала тIа я КПСС обкома промышленно-транспортни отдела заведующе заместитела В. Лисоколенкой «Перестройка доазоне» яха статья. Хьехархочун Денна хетаяь я города Грозне № 56 йолча юкъерча школа директора дешар хьехара-кхетам балара балха заместитела Т. К. Хайдуковай «Кхетам балара говзал», яха статья.

Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизарга язъяь я исторически Iилмай кандидата М. Каратаевай «Вошал хьадоладенна моттигаш», КПСС обкома партийни архива Iилман болхлочун В. Дериглазовай «Эггара хьалхара председатель» яха статьяш.

«Агитатор, беседа е» яхача рубрикана кIал я «Хин, газа, йIовхала кхом бе» яхача темагIа йола методически разработка, П. Сехина «Безама йоал» яха зарисовка.

Р. ЗОЛОТАРЕВА.

Белам а белхам а

«ДIа-хьа доала лазар»

ХIара дийнахьа чIоагIлуш боагIа маларцен алкоголизмацен бола къовсам. Дерригача халкъа гIулакх а хинна дIаэттад из. Цхьабакъда, ховш да-кх, дерригача Iула юкъе лазар дIадаржийтара гирздаьнна цхьа устагIа а кхоачам болга. Къаракъан чхьагIаран тIаккхувш бараш шоай фусамашка чубийрзаб. «Накъайоал» царна подвалаш, гаражаш, кхыйола наьха бIарг кIезигагIа тIалатта моттигаш. ЦаI да-кх новкъа, хьалха санна дIакхайддача хьазца дац «да валарг», корта бохабу малараш. Мах а лакха ба. Фуд дусар? Самогон даккхар...

Из дика кхетадаьд Сунженски района Орджоникидзевская яхача станице яхаш йолча Бузуртанова Марема. Милице болхлошта цун цIагIара кораьй самогон доаккха аппарат, 37 градус чIоагIал йола литр хиллал самогон, 60 литр брага (самогон даккхара эша бийдал). Цо ше яхачогIа, из ше дIахьа доала лазар долаш а я. хIаьта корта бохабу малар цунна эшаш хиннад «пхьегIашта дезинфекци яр» духьа.

Ассиновке яхача Мачиева Марема самогон кхыча гIулакха эшаш хиннад. Цо хьа а даь, цIагIа леладаьд 20 литр корта бохабу малар. Цецвоаккхаш да халкъа суде Мачиевас доаладаь бахьан.

— Кастта эскаре гIулакх де ваха везаш ва са воI — аьлар цо. — Из накъавоаккхача боагIаргболча наха оттаде кийчдаьдар аз самогон.

Ераш ши масал мара дац. Кхыча дешашца аьлча, Сунженски районе долаш долчарех лоадам боаца дакъа. КIезига яц укхаза миста хьадж хьайоагIа фусамаш. ХIанз керда хьаст а хьабеллабеннаб цIе чхьагIарга дог эттарашта — комсаш кхаьчай.

— Ай, массаболча наьха коа чулийлха даргдий тхо?! — аьнна, раьза воацаш хьайзар районе самогон даккхара масалаш дукха хIанад, аьнна, аз шийга хьаттача моттигерча райисполкома цхьа бехктокхаме болхло.

Къамаьл дац — даргдац. Е наьха коашка лелха, яхаш, хьехар я дергдац оаха. Цхьабакъда, антиалкогольни пропаганда шеръярн массаболча наьха дегашка бода никъ лахари данза даргдоацаш хIама-м да. Цу хьакъехьара парте соцамаш кхоачашде вай лаьрхIадале хIаьта а...

С. СУЛТАНОВ.

КЕРДАДАРАШ

«ЦАР ЦIЕРАШ УЧИЛИЩАША ЛЕЛАЮ»

Иштта цIи йолаш я вай Даьхен столице «Профтехобразование» яхача СССР ВДНХ павильоне хьайийлла выставка. Из хетаьй Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара цIейна.

Укхаза гулъяьй Советски Союза Турпалий цIераш лелаеча профессионально-технически дешара заведенеех йола материалаш.

Цхьа стенд НГIАССР-а хетаяь я. Укхаза москвичийи столице баьхкача хьашийи еша йиш хургья Грознера Н. А. Демина цIерагIа № 2 йола ПТУ ювца материалаш. Из цIи цох тиллай 1985 шера 8 мае РСФСР Министрий Совето баьча соцамагIа.

«СССР ХАЛКЪИИ ЛОВЗАРАШ»

Цу тайпара цIи йолаш дар Москве, «Сокольники» яхача культуран салаIарен парке чакхдаьнна, Сийлахь-боккхача Октябре 70 шу дизара хетадаь спортивни цIей.

Москвичаш а столица хьаший а боккхача безамца хьежар «Лечкъорг» яхача гIалгIай ловзарга.

А. ЗЛОТИН.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

13 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — Фильм-берашта. «ХIара чарахьхочун безам ба...»
9.50 — Татарски халкъа ашараш.
10.10, 16.00, 16.55, 19.50 — «Кердадараш».
16.15 — «Са безаме город», «Дега оаз». «Киргизтелефильм» студе телевизионни документальни фильмаш.
17.00 — «Сакъердаме старташ».
17.45 — ФРГ телевидене программа.
18.40 — Поэзе минуташ.
18.45, 22.50 — «Тахан дунен тIа».
19.05 — «Вайна воайла дIахьа Iомадала хIама да». СССР Iилмай академе «Герга истол».
20.00 — «Дама из Амстердама». Телевизионни художественни фильма премьера (ФРГ).
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — ТелетIий Ленинград — Майнц (ФРГ).

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Физика. 10-гIа класс.
9.05, 13.35 — Французски мотт. Iомабу 1-гIа шу.
10.05 — М. Е. Салтыков-Щедрин. Фаьлгаш.
10.35, 11.40 — Iалам Iомадар. 3-гIа класс.
10.55 — «Волшебный клубень Монтесумы». Iилма-довзийтара фильм.
11.10 — «Эрсий къамаьл».
12.00 — «Кхоана дувла». Художественни фильм.
14.05, 23.15 — «Кердадараш».
14.10 — Компьютерцара къамаьл.
17.100 — «Кердадараш» (гIалгIай меттала).
17.15 — «Чудовища». Мультфильм.
17.25 — «Дунен халкъашта юкъера хьал» (гIалгIай меттала).
17.40 — «Вайна хьалхара саго дергдац». Iилма-довзийтара фильм.
17.50 — «Негатив».
18.05 — Фильм-реклама.
18.10 — «Нохч-ГIалгIайче». Информационни программа.
18.25 — «Са Даьхен салте».
18.55 — «Тхо Ленина машарца низ болаш да». Херсонски телевидене программа.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Паччахьа Салтанах бола фаьлг».
20.15 — Ритмически гимнастика.
20.45 — ДIалокх РСФСР заслуженни артистнас Э. Москвитинас (арфа).
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Илле вех». Фильм-концерта премьера.
22.55 — «Зов лесной тишины». Телевизионни документальни фильм.

14 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Санъердаме старташ».
9.20 — «Дама из Амстердама». Телевизионни художественни фильм (ФРГ).
10.20, 16.00 16.55 — «Кердадараш».
16.10 — «Города ашараш». Горькера передача.
16.40 — Йемена Халкъа-Демократически республика къаман цIейга. Киноочерк.
17.00 — «Эрсий музей». Советски графика.
17.30 — «...Ялхайтта шу даьннем боккхагIен».
18.15 — «Собрани». Телевизионни документальни фильма премьера.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. Советски Грузи. Грузински телевидене программа.
21.00 — «Ха».
21.40 — Престройкан прожектор.
21.50 — СССР Гостелерадио коллективай концерт. Перерыв йолча хана (22.50) — «Тахан дунен тIа».
00.00 — Шахматех дунен чемпионат.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Право на взлет». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Обществоведени. 10-гIа класс.
9.05 — Эрсий искусство. Дахчан зодчество.
10.05 — СПТУ дешархошта. Астрономи. Бутт.
10.35, 11.40 — Юкъара биологи. 9-гIа класс.
11.05 — «АБВГДейка».
12.10 — «Город над головой». Телевизионни йиъ сери йола художественни фильм. 1-гIа сери.
13.30 — Немций мотт. Iомабу 2-гIа шу.
14.00 — «Кердадараш».
14.05 — «Юртара сахьат».
17.15 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.30 — «Госпожа тундра». Телефильм.
17.50 — «Iан нийчо мишта ю?» Рейд (нохчий меттала).
18.00 — Iилма-довзийтара фильм.
18.15 — «Подшефни гIишлошка». Аргунски маькха продуктий комбинат.
18.45 — «Нохч-ГIалгIайче». Информационни программа.
19.00 — Шелковски района чабанашца артистий вIашагIкхетар (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Паччахьа Салтанах бола фаьлг». 2-гIа дакъа.
20.15 — «Начдив Александр Пархоменко». Документальни фильм.
20.25 — «Iилман фантастикен адамлен кхоанен». Дунен халкъашта юкъерча яздархойн фантастий вIашагIкхетарин итогех.
21,00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — Хоккей. СССР чемпионат. СКА — «Спартак». 2, 3-гIен периодаш. Перерыв йолча хана (22.25) — «Кердадараш».

15 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Iуйрийнара информационно-ашарий программа.
7.30 — ТелетIий СССР — США. СССР Лакхехьарча Совета депутатий США Конгресса членашца вIашагIкхетар.
9.15 — «Дийна Iалам».
10.15, 16.00, 16.50 — «Кердадараш».
16.15 — «Рогун», «ЙиълагIа оагIув», «Хала кердадаикхар». «Таджиктелефильма» студе телевизионни документальни фильмаш.
16.15 — «Закарпатские узоры». Ужгородера передача.
17.30 — «Спорти личности. «Вежарий ЗнаменскегIар».
18.00 — «Моаршал да хьога, музыка».
18.45, 23.20 — «Тахан дунен тIа».
19.05 — «Хьон тхои». Фильм-концерт.
19.35 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Веннача сага кaьхаташ». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — ТелетIий СССР — США. СССР Лакхехьарча Совета депутатий США Конгресса членашца вIашагIкхетар.
23.35 — «Дунен кагирхони».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Iаьржача маькха дакъа». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Информатикан вычислительни техникан лардаш. 10-гIа класс.
9.05, 13.40 — Испански мотт. Iомабу 1-гIа шу.
10.05 — СПТУ дешархошта. Истори.
10.35 — Халкъа промыслаш. Керамикан искусство.
11.35 — Iилма-довзийтара фильмаш: «Озеро тайн — море загадок», «Живая пустыня».
12.05 — «Город над головой». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
14.10, 22.50 — «Кердадараш».
14.15 — А. С. Грибоедов. «Горе от ума».
17.45 — «Кердадараш» (гIалгIай меттала).
17.50 — Сихдара наькъагIа. КПСС Ножай-Юртовски РК хьалхарча секретараца Х. Г. Бибулатовцара интервью.
18.10 — Хьехархо — поэт. Мескетински юкъерча школа директорах Х. Сайдулаевх телеочерк (нохчий меттала).
18.20 — «Школера вахар» (нохчий меттала).
18.55 — «Оаха оахоша, тхоай кулгашца».
19.10 — «Нохч-ГIалгIайче». Информационни программа.
19.25 — Ножай-Юртовски района художественни самодеятельноста концерт (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш» «Паччахьа Салтанах бола фаьлг». 3-гIа дакъа.
20.15 — Ритмически гимнастика.
25.45 — «Оби Шифо». Телевизионни документальни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Игорь Владимирович Ильинский». «Вахара урокаш». Телевизионни документальни фильм.

16 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Из врага сатувс аз». Художественни фильм.
9.35 — «Дунен кагирхойн».
10.10, 16.00 — «Кердадараш».
16.10 — Литературни произведеней экранизаци. «Сережа». Художественни фильм.
17.25 — «Котбаьннараш». Къулбасела-Малхбузен тIема ветеранийн вIашагIкхетар.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Сийлахьча Октябрьски Социалистически революцен 70 шу дузаш. Советски Казахстан. Казахски телевидене программа.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Детективах ловзар». Телевизионни спектакла премьера.
23.05 — Сайрийнара информационно - ашарий программа.
00.20 — Шахматех дунен чемпионат.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Зулайхо». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Iалам Iомадар. 2-гIа класс. Оалхазараш гуракъа.
8.55 — «ТIадам... музее». Iилма-довзийтара фильм.
9.05, 13.35 — Англиски мотт. Iомабу 1-гIа шу.
9.55 — «Профессора Барсецаца». Iилма-довзийтара фильм.
10.05 — СПТУ дешархошта. М. А. Шолохов. «Поднятая целина».
10.35, 11.35 — Истори. 7-гIа класс. Киевски Русь.
11.05 — «Наьна школа».
12.15 — «Город над головой». Телевизионни художественни фильм. 3-гIа сери.
14.05, 23.05 — «Кердадараш».
14.10 — И. С. Тургенев. Вахарен творчестван оагIонаш.
16.20 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
16.25 — «Литературни пIаьраска» (гIалгIай меттала).
16.45 — «Доала авторитети доали». Документальни фильм.
17.05 — «Лакха дикал нолаш дукхагIа продукци» (нохчий меттала).
17.30 — «Сага фактор». ЦIаьнхаза а къахьегама ресурсех.
18.00 — Футбол. СССР чемпионат. «Нефтчи» — «Спартак».
19.45 — «Нохч-ГIалгIайче». Информационни программа.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Паччахьа Салтанах бола фаьлг». 4-гIа дакъа.
20.20 — «Спортивни вахар» (нохчий меттала).
20.50 — Отчетийн хоржамнин итогашка.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Леннинградская консерватория». Фильм-концерта премьера.

17 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.30 — «ХIана, сендухьа». Берашта лаьрхIа передача.
9.00 — «Синдром динозавра», «Горный гусь». Телевизионни документальни фильмай премьера.
9.45 — «Массанена а хIаранена а». «Фу тIаювхаш да ван бераш?».
10.15 — М. Пятницкий ваьча мекха илле цIей. Воронежера передача.
11.00 — ГIулакхах дола къамаьл. «Опыт вIашкадиллар». 2-гIа передача.
12.30 — «Са хьамсара даьхе». Фотоконкурс.
12.35 — Л. В. Бетховен. Виолончеленен фортепианонен лаьрхIа № 3 йола соната.
13.00 — «Гушдар — теша хaладар».
14.00 — «ДоттагIал». Телевизионни журнал.
14.30 — «Крдадараш».
14.50 — Константин Ваншенкин. «Ше лахар», «Поэта къонал».
15.50 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Къаман иллеш, халхараш, цирк» (КНР).
16.20 — «Сийлахьча Октябра юбилейга. Исторен довргдоаца мугIараш. «Преми». Художественни фильм.
18.00 — Боккхийбараштa мультфильмай премьера: «Лаьтто ший дар хьадоаккхаргда», «Iовдалча гIажа приключенеш» (Грузи).
18.35 — «Уполномочен революцией». Кхо сери йолча телевизионни художественни фильма премьера. 1, 2-гIа сереш.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — Музыкальни ринг. Билли Джоэлца вIашагIкхетар. Ленинградера передача.
23.05 — Ах бийса ялалехьен яьнначул тIехьагIен.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Остров Коржун». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Iуйрийнара почта». Ашарий программа.
9.30 — Дунен художественни культура. Н. А. Некрасов.
10.30 — «Город над головой». Телевизионни художественни фильм. 4-гIа сери.
11.45 — «Халкъа ашараш».
12.00 — «Дайи даьдайи». Субтитрашца художественни фильм.
13.20 — «Самоделкин - спортсмен». Мультфильм. (Грузи).
13.45 — Телевизионни театро хьех. Ж. Сименон. «Мегрэ министр волча». 1, 2-гIа сереш.
16.05 — «Советски Iилман исторецара дувцараш». Документальни фильма премьера. 1-гIа фильм — «Мечтатели».
17.00 — Футбол. СССР чемпионат. «Кайрат» — «Днепр». 2-гIа тайм.
17.50 — «Нохч-ГIалгIайчен кIира».
18.00 — «Вайна сакъердаме долчун дуне».
18.30 — Республика Ленински комсомола преме лауреатаца, яздархочунца С. Чахкиевца дешархой вIашагIкхетар (гIалгIай меттала).
19.00 — М. Ю. Лермонтова цIерагIа театр кердача сезоне.
19.30 — Футбол. СССР чемпионат. «Жальгирис» — ЦСКА. 2-гIа тайм.
20.15 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Паччахьа Салтанах бола фаьлг». 5-гIа дакъа.
20.30 — Реклама.
20.35 — «Анне Весни». Фильм-концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.40 — «Ди бийсал дIаьхагIа да». Художественни фильм. 1, 2-гIа сереш.
Перерыв йолча хана (22.55) — «Кердадараш».

18 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Iуйрийнара почта». Ашарий программа.
11.30 — Киноафиша.
13.00 — Юртара сахьат.
14.00 — «Унахцiено».
14.45 — «Новкъост илли». г. Фрунзера передача.
15.15 — «Вай цIа». Телевизионни журнал.
16.00 — Поэзе минуташ.
16.10 — Паччахьалкхен Центральни Концертни зале Белорусски ССР искусства говзанчийн артистически накагирхойн концерт.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — «Къулбаседен тата». Фильма-концерта премьера.
19.15 — «Свадьба соек». Мультфильма премьера (Грузи).
19.35 — «Уполномочен революцией». Телевизионни художественни фильма премьера. 3-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — Шахматех чемпионат.
22.10 — «Бека, пандар!».
23.25 — Футбольни обозрени.
23.45 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дIаотта!».
8.15 — Енаш я духовой оркестраш. Ереванера передача.
8.35 — Волгоградски студе телевидене программа.
9.35 — «Города нийсархой». Документальни фильм.
9.55 — «Эрсий къамаьл».
10.25 — Музеяшкен выставочни залашкен гIолла.
10.55 — Документальни фильмай премьера: «Леший. Исповедь пожилого человека», «Молодецкие игры».
11.35 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. Къаман иллеши, халхараши цирки». (КНР).
12.05 — «Испытатели». Телевизионни художественни фильма премьера.
13.35 — «Фрески», «Воспоминание о Дагестане». Фильм-концерта премьера.
14.45 — «Убийства могло не быть». Телевизионни документальни фильма премьера.
15.15 — «Дунен кагирхойн».
15.50 — «Советски Iилман исторецара дувцараш». Документальни фильма премьера. 2-гIа фильм. «Энтузиасташ».
16.50 — Мехка къаман театрий фестиваль. «Вундербеби». Эстонски ССР Паччахьалкхен тениний театра фильм-спектакль.
18.00 — В. Маяковский. Ешар артист Л. Филатов.
18.45 — Мультфильмаш: «Бабушкин зонтик», «КIоди кIаьнки».
19.00 — «Дийна Iалам».
20.00 — Дунен музыкальни культура ганзера. Д. В. Кабалевский. С. Маршака таржам даь. В. Шекспира итт сонет.
20.45 — «А ельник зелен и тенист». Iилма - довзийтара фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Сага фактор». Художественни фильм.
23.05 — «Кердадараш».

РАДИОПРОГРАММА

13 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Юртара Iуйренаш».
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 — Нохч-гIалгIай музыка концерт (гIалгIай меттала).
9.15 — Кхачан программа вахаре кхоачашъе! «Предприяте подсобни боахам» (нохчий меттала).
9.30 — 10.00 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизарга! «Пролетарски интернационализма байракха кIала». Беседа.
16.16 — 17.00 — «Юрта боахаме хьалхалаттачарна оттадаь концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — Нохч - ГIалгIай поэзи музыка тIа яккхар.
19.30 — ДIалокх Усманов Iимрана.

14 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Къахьегама ресурсаш. Мишта пайда эц царех?». Назрановски районера передача (нохчий меттала).
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 — Лирически иллеш. (нохчий меттала).
11.15 — «Фальсификаторий факташи царна хетараши». Беседа (нохчий меттала).
11.30 — 12.00 — «Тха доттагIа Iалам». яха радиожурнал.
15.15 — «Цхьан дезале» (нохчий меттала).
15.35 — 15.45 — «Ден темаегIа» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам. Хоамаш.
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала).
16.15 — «Болхлой смена».
16.35 — 17.00 — «СелаIад».
18.00 — Хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — Довзаш дола иллеш.
19.35 — Художественни самодеятельноста доакъашхой концерт.

15 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара — ма боаггIара накъабахара!». «Хьайбаш леладераш яхье баьннаб» (гIалгIай меттала).
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Музыка.
8.40 — 9.00 — «Ца малар — вахара норма».
11.15 — «Патриот» (гIалгIай меттала).
11.30 — «Микрофонаца Грозне гIолла».
11.50 — 12.00 — Музыка.
16.00 — Передачай программа. Хаоттам. Объявлени.
16.01 — 17.00 — «Халкъа кхоллам» яха музыкальни программа (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Вахари дийи» яха радиожурнал (нохчий меттала).
18.55 — 19.00 — Музыка.

УКВ

19.00 — Лирически иллей концерт.

16 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Юртара Iуйренаш».
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — «Iилма — производствана».
8.45 — 9.00 — «Октябрь са халкъа кхеле» (нохчий меттала).
11.15 — 12.00 — Хьамсарча мехка музыкальни вахар. (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — «ДоттагIий оазаш».
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Хьона, Даймохк салтечун дог» (гIалгIай меттала).

УКВ

19.00 — Моттигерча композиторий вальсаш.
19.30 — Бегашха дола иллеши халхараши.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАХЬОШ ДА 1988 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТ ЯЗДАЙТАЛГА

Газет язду «Союзпечата» ерригача отделенешкеи агентствашкеи, предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча общественни уполномоченнеша.

Шера газет яздайтара мах 4 соми 8 кепиги ба. Из кхо ца деш, кхоаненга дехкаш тIехьа а ца доахаш, ханнахьа «Сердало» яздайта шоашта!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-64, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ05368. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3518.